

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Deva

BIBLIOTECA
„VEAC NOU”
Nr. 26

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

S. ALIOȘIN

SALONUL

Presă în 3 acte – (Fragment)

(pag. 9–10)

PROGRESE RAPIDE

de ing. Al. Priadcencu

(pag. 3)

De la arhebuză la rachetă

de Maior Florian Tucă

(pag. 5)

Un nou avânt al științelor biologice

de Petre Diaconu

(pag. 6–7)

ANUL XIX

8
(936)

22 februarie 1963

12 PAGINI, 1 LEU

I
N
A
C
E
S
T
N
U
M
A
R
:

Armata Sovietică — de strajă păcii.

memento

Semnarea planului de colaborare pe anul 1963 între A. R. L. U. S. și Asociația de Prietenie Sovieto - Română

La Moscova s-au desfășurat tratative între delegația Asociației Române pentru legăturile de prietenie cu U.R.S.S. (A.R.L.U.S.) și delegația Uniunii Asociațiilor sovietice de prietenie și relații culturale cu țările străine și Asociației de Prietenie Sovieto-Române (A.P.S.R.) în vederea semnării planului de colaborare pe anul 1963.

La 15 februarie la Casa Prieteniei cu popoarele țărilor străine a avut loc semnarea acestui plan. Din partea română planul a fost semnat de Marin Florea Ionescu, vicepreședinte al Consiliului general A.R.L.U.S., iar din partea sovietică de E. Afanasenko, ministru învățământului al R.S.F.S.R., președintele Consiliului de conducere al A.P.S.R. La semnare au participat E. Ivanov, vicepreședinte al Uniunii Asociațiilor sovietice de prietenie și relații culturale cu țările străine, V. Konotop, prim-secretar al Comitetului regional agricol de partid Moscova, vicepreședinte al Consiliului de conducere al A.P.S.R., reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Externe al U.R.S.S., membri ai Consiliului de

conducere al A.P.S.R. Au fost de față Gh. Stoian, consilier al Ambasadei R. P. Romine la Moscova, și alți membri ai ambasadei.

Marin Florea Ionescu și E. Afanasenko au rostit scurte cuvântări. Planul de colaborare pe anul 1963 prevede vizite reciproce ale unor grupuri de specialiști în agricultură, construcții, medicină și alte domenii în vederea schimbului de experiență, organizarea unor manifestări de prietenie, popularizarea realizărilor celor două țări.

După semnarea planului de colaborare, Marin Florea Ionescu și E. Afanasenko s-au întâlnit cu reprezentanți ai agențiilor TASS, Novosti, ai ziarelor centrale din capitala sovietică și ai radiodifuziunii sovietice, și au răspuns la întrebările puse în legătură cu activitatea A.R.L.U.S. și A.P.S.R.

Cu prilejul semnării planului de colaborare pe anul 1963, Uniunea Asociațiilor sovietice de prietenie și relații culturale cu țările străine a oferit un dîneu în cinstea delegației A.R.L.U.S. La dîneu a luat parte Nicolae Guină, ambasadorul R. P. Romine la Moscova.

sînt cei care comandă mișcările brațului artificial. Pentru a-l scuti pe om de orice efort, voltajul curenților bio-electrici este crescut cu ajutorul unei baterii de buzunar.

Proteza se „lipește” pe cale chirurgicală de bontul membrului superior amputat, făcîndu-se o adevărată ligatură între nervii acestuia și firele electrice ale aparatului. După ce proteza a fost atașată, ea poate efectua atît munci grele (ridică cu ușurință 15 kilograme), cît și gesturile cele mai delicate. Cu ajutorul ei, invalidul este capabil să se spele, să se pieptene, să scrie, să bată la mașină, să apuce cele mai mărunte obiecte, să-și aprindă o țigară, să-și taie unghiile de la mîna cealaltă etc. Vechile proteze nu permiteau decît mișcări grosolane și acestea se executau cu dificultate.

Ortopediștii sovietici au anunțat că brevetul pentru invenția „brațului artificial” nu va fi ținut secret, pentru ca de pe urma lui să poată beneficia invalizii de pretutindeni.

i. d. orașe sub cupolă

Pe mai bine de o treime din teritoriul Uniunii Sovietice se întinde un ținut al înghețului veșnic. Dar sub solul Extremului Nord ascunde bogății fabuloase. Omul sovietic străpunge invelișul înghețat extrăgînd diamante, aur, cărbune și metale nferoase. Aici au luat ființă și s-au dezvoltat centre industriale ca Norilsk, Vorkuta, Inta și Magadan.

Natura este aspră cu omul, care

Clădirile sînt legate între ele prin niște culoare acoperite. Printr-o galerie asemănătoare se poate ajunge la o clădire specială în care se află instituții administrative, terenuri de sport, o școală și o bibliotecă. Pereții multicolori ai clădirilor — roșii, galbeni și albaștri — înviează monotonul peisaj nordic.

La fel de interesant este și un alt proiect al unui oraș arctic prevăzut pentru 10-12.000 de locuitori și avînd o suprafață de 7,5 hectare. Deasupra centrului orașului este suspendată o uriașă cupolă din material plastic. Sub invelișul ei protector se află un parc, terenuri de sport, o bibliotecă și un cinematograful. Din centru, ca niște raze scurte, pornesc trei străzi, semănînd mai degrabă cu niște galerii, deoarece și ele sînt ferite de zăpadă și vînt de un inveliș din material sintetic. Pe fiecare stradă se înalță 16 clădiri cilindrice cu cîte 15 etaje.

Locuitorii noului oraș nu se vor teme de gerurile cele mai cumplite. Datorită climatului artificial, sub cupolă temperatura nu va fi niciodată mai mică de plus zece grade.

Proiectele noilor orașe și așezări arctice par la prima vedere fanteziste. De ce, de pildă, forma caselor de locuit este cilindrică și nu cubică, să spunem? Oamenii de știință au ținut seama de particularitățile arhitecturii naționale nordice. Iurta iakută seamănă cu un cilindru cu acoperiș conic. E de presupus că popoarele nordice n-au dat întimplător iurtei această formă. În preajma unor asemenea construcții nu se formează troiene de zăpadă. Se știe, de asemenea, că schimbările bruște de temperatură și nraganele acționează în primul rînd asupra colțurilor clădirilor, alungînd căldura.

Nu va trece mult și orașele fantastice vor deveni realitate.

r. s.

export de sănătate

Ziarele sovietice au anunțat recent că Ministerul Sănătății și Asigurărilor Sociale al Japoniei a hotărît ca în mai a.c. 8,5 milioane de copii japonezi să fie vaccinați cu vaccinul anti-poliomielitice sovietic. Această hotărîre a fost luată în urma înaltei aprecieri care s-a acordat vaccinului sovietic, socotit un mijloc eficace de luptă împotriva bolii boli.

După cum se știe, prin deceniul al cincilea, numărul epidemiilor de poliomielită crescuse în mod catastrofal. Omenirea s-a dovedit practic dezarmată în fața virusilor invizibili în plină dezlănțuire. Miile de deznădămintele dramatice ale bolii puțin cunoscute și puțin studiate i-au determinat pe medicii din întreaga lume să-și unească forțele în lupta cu dușmanul.

În acea perioadă, mai precis în 1955, la Moscova a luat ființă, pe lângă Academia de Științe Medicale a U.R.S.S., Institutul de poliomielită și encefalite virotice. În mai puțin de un an, a și fost preparată prima serie de vaccinuri. Pînă în momentul de față s-au făcut 230 milioane de vaccinări (dintre care 126 milioane pentru a doua oară). Focarele de epidemie s-au stins.

Dar Institutul nu prepară vaccinul salvator numai pentru Uniunea Sovietică. În ultimii patru ani au fost exportate în 26 de țări 153 milioane de doze. Printre aceste țări se numără Cuba, India, Indonezia, Egipt, Siria, Mali, Ceylon.

Lor li s-a adăugat, după cum am scris la început, și Japonia, 9.350.000 de doze au luat drumul insulelor japoneze.

De ce japonezii au preferat vaccinul sovietic celui canadian de exemplu? Explicația este simplă: calitatea! În vaccinul sovietic au fost introduse componente cu mai multă eficiență, tehnologia producției s-a perfecționat.

Zilnic, flacoane cu etichete pe care scrie „Preparat în U.R.S.S.” sînt împachetate în lădițe speciale și pornesc spre multe colțuri ale lumii.

Uniunea Sovietică exportă sănătate!

v. d.

cinci continente sub același acoperiș

Uniunea Sovietică a acordat și acordă un prețios ajutor tinerelor state în pregătirea de cadre naționale de specialiști. U.R.S.S. construiește în aceste țări institute de învățămînt superior, utilizează laboratoare, trimite acolo profesori și specialiști pentru desfășurarea unei activități științifice calificate. La rîndul lor, facultățile sovietice își deschid larg porțile pentru tineretul din diferite țări. Peste 19.000 de tineri și tinere de peste hotare au posibilitatea să studieze în aceste centre de cultură.

Un mare număr de studenți străini urmează cursurile Universității din Moscova, socotită pe bună dreptate unul din cele mai mari centre mondiale pentru pregătirea de specialiști cu o înaltă calificare.

În momentul de față, la Universitatea „Lomonosov” din Moscova învață peste 2.000 de tineri din 73 de țări ale lumii. În ultimii 12 ani, numărul studenților străini din acest institut de învățămînt superior a sporit de 10 ori. În acest răstimp au obținut diplome 1.400 de cetățeni străini, iar peste 350 au susținut dizertații cîpătînd titlul de candidați în științe. Numai anul trecut, cadrele universității au pregătit 72 de tineri oameni de știință străini.

Numeroși studenți și aspiranți străini participă intens la activitatea asociațiilor științifice din facultăți, prezintă referate în cadrul conferințelor științifice. Acum se proiectează, de pildă, organizarea unei conferințe științifice consacrată luptei popoarelor pentru independența națională.

Profesorii și organizațiile obștești din cadrul universității organizează excursii prin orașele U.R.S.S., prin locuri istorice, muzee, galerii de artă, întreprinderi industriale, colhozuri și sovhozuri etc. pentru ca studenții străini să cunoască cît mai bine viața poporului sovietic. Clubul sportiv al universității este locul preferat de odihnă al studenților străini. Ei participă și la activitatea colectivelor de artiști amatori. În 1961, de pildă, a fost creat aici Teatrul studențesc internațional care a înmănușat pe cei mai talentați studenți, aspiranți și stagiați din 40 de țări ale Europei, Asiei, Africii și Americii Latine.

Patru tinere stau de vorbă. De la stînga spre dreapta: Rada și Lena, fiicele lui N. S. Hrușciiov, Tania Satiukova, fiica redactorului-șef al „Pravdei” și Hoda, fiica președintelui R.A.U., Gamal Abdel Naser. Fotografia a fost luată cu prilejul vizitei făcute de fiica președintelui Naser în U.R.S.S.

Tineretul străin are și o gazetă a lui intitulată „Universitatea din Moscova”. Cartea „Studiem la Universitatea de stat din Moscova”, rod al muncii depuse de peste o sută de studenți, aspiranți și stagiați străini, care a fost terminată de curînd, prezintă aspecte variate din viața și munca lor în cadrul acestei instituții de învățămînt superior.

b. g. brațul artificial

În Uniunea Sovietică a început producția pe scară largă a unui braț artificial. Proteza este destinată înlocuirii membrului superior la invalizii care au suferit amputarea lui. Inovația senzatională pe care o prezintă această proteză constă în faptul că ea funcționează pe baza impulsurilor bioelectrice, cu alte cuvinte a curenților care iau naștere în organismul uman. Ei

Realizări și perspective

Trăsătura caracteristică a epocii noastre — epocă în care toate drumurile duc spre comunism — o constituie faptul că socialismul a devenit factorul hotărâtor al dezvoltării societății. Pe plan economic, conținutul principal al acestei epoci îl constituie întrecerea pașnică între socialism și capitalism, pe tărîmul producției bunurilor materiale.

Impetuosul progres al economiei sovietice are drept rezultat faptul că distanța dintre nivelul de dezvoltare economic al Uniunii Sovietice și cel al Statelor Unite se micșorează de la an la an. Astfel, dacă la sfîrșitul anului 1961 producția industrială a U.R.S.S. reprezenta 60 la sută din cea a S.U.A., proporția în 1962 s-a ridicat la 63 la sută. Uniunea Sovietică a devenit cel mai mare producător din lume de minereu de fier, ciment (mai ales ciment rapid), panouri prefabricate, zahăr etc. întrecînd cu mult producția corespunzătoare a S.U.A. Dacă producția de oțel a Statelor Unite și U.R.S.S. va continua să se dezvolte și în viitor în același ritm ca în 1962 (cînd Uniunea Sovietică a produs 76,5 milioane tone de oțel, față de 91 milioane ale S.U.A.), în 1965 U.R.S.S.

va întrece S.U.A. și în acest domeniu. Simptome au și început să apară: de pildă, în trimestrul III al anului trecut, U.R.S.S. a întrecut S.U.A. în producția de oțel; pentru prima oară în istoria economiei din ultimii 50 de ani, America e depășită de altă țară în acest sector.

La baza tuturor acestor succese stă înaltul ritm de dezvoltare al industriei sovietice. Să dăm câteva exemple comparative. În timp ce în perioada 1918—1961 ritmul mediu anual de creștere al producției industriale era în U.R.S.S. de 10,1 la sută, în S.U.A. el a fost de numai 3,3 la sută. Referindu-ne însă la perioada 1954—1961, putem arăta că acest ritm a atins în U.R.S.S. 10,9 la sută, în timp ce în S.U.A. numai 2,3 la sută. Anul 1961 a consemnat ritmuri medii anuale și mai semnificative: în U.R.S.S. 9,2 la sută, iar în S.U.A. 1,0 la sută. În consecință, ritmul înalt de creștere al producției globale industriale a Uniunii Sovietice, realizat în primul rînd pe seama sporirii productivității muncii și creșterii cu precădere a producției mijloacelor de producție, a avut ca urmare faptul că Statele Unite au fost întrecute în ce privește sporul absolut al producției industriale anuale.

În Uniunea Sovietică forța de muncă este integral și rațional utilizată, socialismul oferind depline posibilități în această direcție. În 1960, de pildă, persoanele ocupate în U.R.S.S. în sfera producției materiale reprezentau 83,7 la sută față de totalul celor ocupați, în timp ce în S.U.A. numai 60 la sută. Iar în 1961 principalul stat capitalist a pierdut, numai prin greve, peste 596,7 milioane om/zile.

În întrecerea economică dintre U.R.S.S. și S.U.A. un rol important îl joacă știința și tehnica, transformarea acestora în elemente ale forțelor de producție. În capitalism, utilizarea științei și tehnicii în producție are un caracter limitat. El este determinat de relațiile de producție existente în această orînduire, unde aplicarea rezultatelor științifice, introducerea tehnicii noi în producție se izbește de acțiunea legii economice fundamentale a capitalismului — profitul maxim. Ea are loc numai dacă cheltuielile pe care le ne-

cesită sînt mai reduse decît cele reprezentate de forța de muncă pe care o înlocuiește. În Uniunea Sovietică tehnica nouă este introdusă pentru a mări productivitatea muncii și deci a face să crească belșugul de produse, pentru a ușura efortul muncitorilor. În asemenea condiții, dezvoltarea științei și tehnicii în U.R.S.S. a înregistrat un nemaicunoscut avînt, corolarul acestei realități fiind, așa cum am putut constata cu toții, depășirea S.U.A., Angliei, Franței și altor țări capitaliste în principalele ramuri ale științei contemporane.

Planul de perspectivă trasat de Programul P.C.U.S. a făcut ca în viața poporului sovietic să se încetănească un nou termen — perspectiva generală. Ea arată, potrivit calculelor făcute de economiștii sovietici că, nu mai tîrziu de 1970—1972 producția industrială a U.R.S.S. va egala pe aceea a S.U.A., chiar dacă producția acestora din urmă s-ar dezvolta într-un ritm de două ori mai înalt decît cel actual, că în 1975 economia sovietică va fi cea mai dezvoltată din lume și că în 1980 ea va deține supremația absolută.

Întrecerea economică dintre cele două sisteme mondiale a dat o nouă direcție gîndirii economice în lumea capitalistă. Dacă înaintea vremii, atunci cînd discutam despre planurile de dezvoltare ale U.R.S.S., economiștii burghezi se mîrgineau să le aprecieze ca „fanteziste” și „imposibile”, sau „propagandistice”, astăzi sînt nevoiți să recunoască realismul acestor planuri. În schimb, proiectele americane sînt privite cu mult scepticism chiar de economiștii din S.U.A. Iată aprecierea pe care revista „Business Week”, organ al cercurilor de afaceri americane, a făcut-o recent în legătură cu planurile de dezvoltare economică a S.U.A.: „Singurul lucru care se poate spune despre încercările de prognoză de lungă durată (pentru economia americană — n.n.) este acela că ele nu se îndeplinesc”.

Ioan Răvar

Candidat în științe economice

PROGRESSE RAPIDE

Așa cum reiese și din ultimele documente referitoare la situația dezvoltării agriculturii sovietice, cu toate condițiile nefavorabile de climă din 1962, recolta globală de cereale a fost de 9 miliarde de puduri, cu mult mai mare decît cea obținută în anul precedent. În același timp, achizițiile de cereale au atins impresionanta cifră de patru miliarde de puduri. Cauza acestor succese trebuie căutată, în primul rînd, în îndeplinirea cu rigurozitate a programului concret elaborat de partid, urmărind continua și rapidă modernizare a agriculturii, în aplicarea de măsuri agrotehnice moderne, menite să aducă sporuri importante de recoltă.

În ultimii patru ani a fost deștelesită și dată în producție o suprafață de 41,8 milioane de hectare situate în stepele Kazahstanului, Siberiei, Povoljiei și Uralului. În același timp, ogorul negru și culturile agricole slab productive de ierburi perene și de ovăz au fost înlocuite cu porumb pentru boabe și siloz, cu sfeclă de zahăr, mazăre și bob. Datorită acestor măsuri, în 1962 suprafața cultivată cu grâu a crescut cu 4,8 milioane hectare, iar cea cultivată cu porumb cu 11 milioane hectare.

În impetuoasa înflorire a agriculturii sovietice un rol de frunte revine agrotehnicii. În anul care a trecut, pentru îngrășarea ogoarelor a fost folosită o cantitate de peste 400 milioane tone de îngrășăminte organice și o mare cantitate de îngrășăminte minerale. În combaterea buruienilor au fost folosite, pe scară mare, mijloacele chimice, recoltarea cerealelor păioase a fost realizată în două etape, iar la porumb, floarea-soarelui și sfeclă au fost aplicate între 4 și 6 prașile.

Introducerea în cultură a soiurilor de înaltă productivitate și calitate, precum și a seminței hibride de porumb calibrate a adus agriculturii sovietice un spor de producție de 10—40 la sută. Intreaga suprafață cultivată cu grâu, secară, floarea-soarelui, porumb, sfeclă de zahăr și în a fost însămințată cu soiuri și hibridi de înaltă productivitate și calitate. Aceasta a avut drept rezultat, între altele, că producția grîului de toamnă din soiul Bezostaia I, creat de acad. Lukianenko și cultivat pe o suprafață de 900.000 de hectare a ajuns pînă la 6.500 kg boabe la hectare. Aplicarea măsurilor agrotehnice moderne a contribuit la creșterea continuă a producției medii la unitatea de suprafață care, în 1962, a crescut cu 42 la sută la cereale, 90 la sută la sfeclă de zahăr, 12 la sută la bumbacul brut, 50 la sută la floarea-soarelui și 87 la sută la inul de fibră.

O altă măsură luată în vederea ridicării nivelului de trai al populației a fost extinderea culturii irigate a legumelor, strugurilor și diferitelor fructe prin construirea unor noi sisteme de irigare a ogoarelor și pune-

rea în exploatare și folosire rațională a tuturor terenurilor irigate și asanate. Datorită acestei măsuri, producția medie la hectare a crescut, în 1962, cu 27 la sută la cartofi, cu 34 la sută la legume, cu 38 la sută la fructe, cu 56 la sută la struguri și cu 27 la sută la ceal.

Partidul și guvernul Uniunii Sovietice au acordat, în ultimii patru ani, o atenție deosebită și dezvoltării pro-

rînd, prin aplicarea pe scară mare a fecundării artificiale, favorizînd încrucșarea dirijată a raselor locale cu cele ameliorate, caracterizate printr-o înaltă productivitate și calitate. Între altele, pentru ridicarea rapidă a conținutului de grăsimi în lapte au fost folosite animalele de reproducție, crescute de acad. T. D. Lisenko, la Baza experimentală „Gorki Leninskie”.

E important să menționăm că, în ultimii ani în Uniunea Sovietică au fost create și răspîndite 9 rase noi de vite cornute, 11 rase de porci, 18 rase de oi și 16 rase de păsări și alte animale. În același timp, în scopul întreprinderii animalelor și păsărilor au fost larg aplicate cele mai moderne metode de însilozare și conservare a nutrețurilor, introducîndu-se în hrană noi substanțe chimice și antibiotice. Și încă un fapt important. În iarna aceasta, un mare număr de animale au început să fie întreținute în aer li-

unele substanțe chimice, ceea ce ridică mult calitățile nutritive și înlesnește digestia.

În urma acestor măsuri, creșterea numerică a șeptelului de animale și a păsărilor a cunoscut un mare avînt. Astfel, în cursul anului 1962 numărul total de vite cornute mari a crescut cu 4,7 milioane capete din care 1,6 milioane vaci, ceea ce a permis sporirea achizițiilor la carne cu 700.000 tone, iar la lapte cu 1,7 milioane tone. De asemenea, achizițiile de ouă au crescut cu 1,1 miliarde de bucăți.

În prezent suprafața medie de cultură a unui sovhoz atinge 28.000 de ha, iar a unui colhoz peste 6.000 ha. Agricultură sovietică dispune în clipa de față de 2.172.000 tractoare (calculate în 15 cai-putere), 498.000 combine pentru recoltarea cerealelor păioase, 796.000 automașini destinate transportului, precum și de milioane de alte mașini agricole complexe. De asemenea, electricizarea și mecanizarea agriculturii au căpătat o grandioasă dezvoltare; la sfîrșitul anului 1962 s-au electricizat 98 la sută din sovhozuri și 78 la sută din colhozuri.

O largă activitate s-a desfășurat și va continua să se desfășoare în direcția pregătirii de cadre specializate pentru agricultură. La începutul anului 1963, numărul total al inginerilor și tehnicienilor care deserveau agricultura practică, inclusiv institutele de cercetări științifice etc. se ridică la peste 500.000 de oameni!

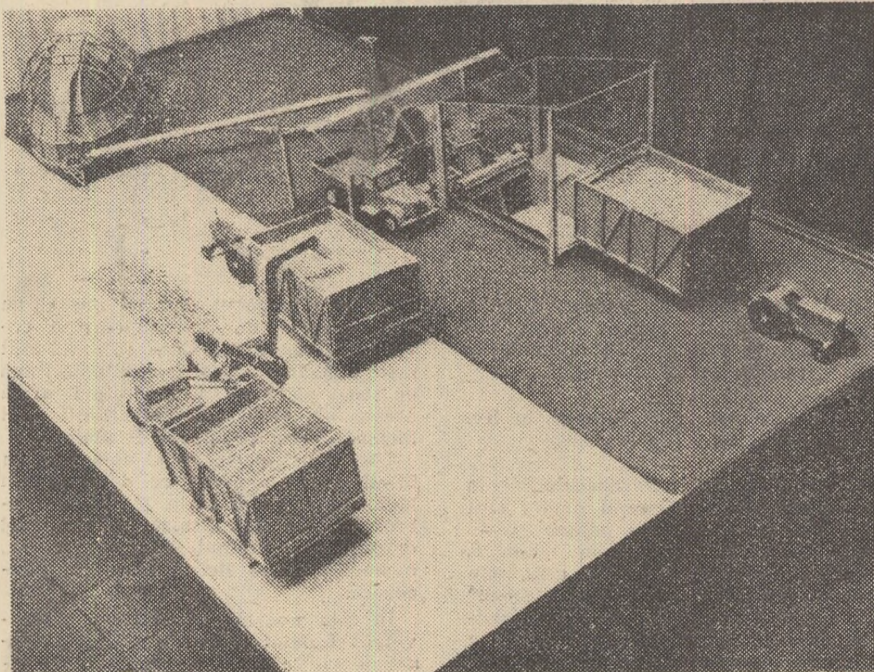
A crescut mult și calificarea președinților de colhozuri. Astfel, dacă în 1953 numai 18 la sută dintre președinți aveau studii superioare și medii, în prezent numărul lor a crescut la 60,1 la sută. Aceasta nu este însă totul. Ei sînt ajutați astăzi de un număr de aproximativ 3 milioane de mecanizatori, brigadieri, șoferi și alți muncitori calificați, care minuesc cu iscusință tehnica modernă agricolă.

Producția globală agricolă în perioada anilor care s-au scurs de la proclamarea puterii sovietice a crescut de 2,3 ori, pe cînd aceea a Americii de numai 2 ori. În ce privește ritmul sovietic de creștere a producției animaliere, el a fost în perioada 1954—1961 mult superior celui al S.U.A. și anume de 2 ori la carne, de 14 ori la lapte și de 3 ori la lînă.

Eforturile îndreptate în direcția obținerii de recolte și produse agricole tot mai îmbelșugate se vor intensifica în cursul acestui an. Strălucitele rezultate dobîndite pînă acum de către lucrătorii din agricultura sovietică constituie o cheazăie a progreselor ei rapide.

Ing. Al. Priadcencu

Membru corespondent al Academiei R.P.R.

Recoltarea în flux a cerealelor (măchetă). Mașinile execută, fără întrerupere, toate operațiile legate de recoltare, începînd cu cositul și terminînd cu transportul boabelor la elevator.

ducției animale. Aceasta este și cauza pentru care, în anul care a trecut, achizițiile de carne au atins uriașa cifră de 9,5 milioane de tone, iar producția de lapte aproximativ 35 milioane de tone.

Cum au reușit specialiștii sovietici să obțină asemenea importante cantități de lapte și carne? În primul

ber. Așa procedează, de pildă, colhozurile și sovhozurile din regiunile Stavropol, Rostov, Volgograd, Astrahan, Daghestan și altele, care se bucură de un climat dulce. Pentru hrana animalelor ele folosesc pe scară largă nutrețurile brute de paie, tulpinile de porumb și capitulele de floarea-soarelui pregătite în amestec cu

Contabilul-șef al morții (II)

(urmare din nr. trecut)

La Mannheim locuiește astăzi o personalitate care se bucură de mult prestigiu în oraș. Este chiar doctor **honoris causa** al unei universități. Numele lui e Otto Ambros. El are un cuvânt hotărâtor de spus în numeroase consilii de administrație ale unor mari întreprinderi din întreaga Germanie de vest: „Hibernia” A. G. (în landul Westphalia), „Galalit” (Hamburg), „Pintsch Bamag” (Hessen) „Chemische Werke” (Bavaria). În ultima vreme, a devenit președinte al consiliului de administrație al cunoscutei societăți pe acțiuni „Knoll” care are filiale în toată lumea.

Materia primă: cadavrele

Asta se întâmplă în 1963. Ce făcea domnul doctor Otto Ambros în urmă cu douăzeci și ceva de ani? Era un eichman. Un eichman care nu ucidea direct, dar care profita din plin de pe urma crimelor. Iată ce declara în această privință Höss, călăul suprem al lagărului de la Auschwitz:

„Eu, Rudolf Ferdinand Höss, declar

e cel care a semnat scrisoarea de mai jos:

Dr. Otto Ambros
I. G. Farbenindustrie A. G.

Ludwigshafen-am-Rhein
12 aprilie 1941
Tel. 64-98

Domnilor
Director dr. Termeer
Director dr. Struss
Frankfurt.

Stimați Domni,

Vă remit în anexă procesele verbale ale tratativelor despre construcție, ținute săptămânal sub președinția mea.

Din ele veți vedea că, din punct de vedere organizatoric, s-au făcut progrese și, ceea ce este mai important, activitatea noastră în Răsărit a început.

În această perioadă s-a ținut de asemenea o ședință la Kallowice, care în general a decurs satisfăcător... În afară de aceasta, foarte favorabil se manifestă noua noastră prietenie cu SS-ul. La masa care ne-a fost oferită de conducerea lagărului de concentrare, am

meni din factorii de răspundere ai Germaniei occidentale nu îi reproșează nimic.

Faust și SS-ul

Și ca el mai sînt mulți, extrem de mulți. În orașul Ludwigshafen-am-Rhein, de unde Ambros își trimitea în 1941 scrisoarea mai sus citată, trăiește un anume Faust. Nu are nimic comun cu eroul lui Goethe și nici cu vreunul din magii sau învățații medievali care au purtat (sau se crede că au purtat) acest nume. Faust despre care e vorba are ca prenume Max și este inginer-șef. Nu mai e tânăr, dar are o înfățișare impunătoare, distinsă, de o eleganță fără cusur.

În urmă cu douăzeci și ceva de ani, era bineînțeles mai tânăr, dar la fel de impunător și distins, la fel de elegant. Dovadă — o fotografie, care îl arată într-un costum bine croit, cu o cămașă albă ca zăpada, în al cărei guler înfloreste nodul unei cravate ireproșabile. Pe piept sînt două insigne naziste. Pe fotografie inginerul Max Faust nu e singur. El arată ceva unui alt personaj, la care se uită cu mîndria omu-

auxiliari și calificați dintre deținuții existenți.

2) Anul viitor îi vor trebui circa 3.000 de deținuți. Acest număr va putea fi pus la dispoziție de lagăr în cazul cînd se vor putea construi noi bărci, reușindu-se astfel mărirea numărului de deținuți din momentul de față — 8.000 oameni. Construcția noilor bărci, care se efectuează în prezent, este frînată de lipsa tablei pentru acoperișuri. Luăm asupra noastră obligația de a ajuta lagărul, procurîndu-i de urgență materialele necesare.

3) Asigurarea pe viitor a forțelor de muncă peste contingentul indicat este fără îndoială posibilă, pentru că lagărul trebuie extins, iar numărul deținuților se estimează că va atinge 30.000 de oameni. Ritmul extinderii lagărului depinde în mare măsură de aprovizionarea cu materiale de construcție și de asigurarea numărului necesar de „Kapo”¹⁾. „Kapo”, care se alege dintre criminalii de drept comun, trebuie îndrumați la Auschwitz din alte lagăre de concentrare. Această acțiune este în curs de efectuare.

Din 1941 pînă în 1945, greutățile organizatorice de care vorbește acest proces-verbal s-au rezolvat. Faust a primit nu o mie, nu trei mii, ci sute de mii de deținuți. La mai puțin de trei luni după semnarea acordului de mai sus, a început atacul mișelesc al hitleriștilor împotriva Uniunii Sovietice. Aceasta a permis sporirea considerabilă a numărului lagărelor și crearea unei „abundențe de mină de lucru”, ca să ne exprimăm în terminologia nazistă.

Prin urmare, domnul inginer Max Faust este și el un eichman. Mai puțin culpabil decît acesta sau decît doctorul Ambros? De ce? Pentru că nu a omorît oamenii, ci i-a silit să lucreze la „Leunawerke”? Dar nu uitați că mii, zeci de mii dintre acești sclavi ai erei hitleriste au murit în timpul muncii și din cauza muncii, au murit de extenuare, de subnutriție, de epuizare fizică și nervoasă, au murit din pricina bombardamentelor anglo-americane care vizau tocmai fabricile și uzinele unde lucrau ei.

Cuvîntarea lui Fritsch

Conștiința lui Max Faust este și ea încărcată cu mormane de cadavre. Dar, ca și lui Ambros, nimeni nu i-a cerut socoteală. El nu a fost dat în judecată, nu a apărut în fața nici unui tribunal și, prin urmare, nu a avut cine să-l condamne la o zi măcar de închisoare. Și asta cu toate că, adunînd la un loc anii cu care el a scurtat viețile deținuților, ei se ridică la sute de mii, poate chiar milioane.

Dar să ne întoarcem la cei care făceau cu mîinile lor treaba murdară a asasinării deținuților din lagărele de concentrare. În Germania occidentală, ei se plimbă liberi și nestînjenți. Unii au „ispășit” o pedeapsă: cîțiva ani de închisoare civilizată și confortabilă. Alții nici măcar atît.

Așa se întâmplă cu Hauptsturmführerul SS. Fritsch, care ținea fiecarei nou transport de prizonieri următoarea cuvîntare: „Vă atrag atenția că nu vă aflați într-un sanatoriu, ci într-un lagăr de concentrare german. Din el se iese doar pe coșul crematoriului. Dacă nu vă convine, vă sfătuiesc să vă aruncați imediat pe sîrma ghimpată, pînă care trece curent de înaltă tensiune!”.

Și nu pușini au fost cei care au dat curs recomandării lui Fritsch. Dar mai mulți au fost cei care au rezistat, au luptat, au murit sau au supraviețuit cu speranța că Fritsch va plăti fără-delegile sale. Speranțele le-au fost însă înșelate: călăul lor nu și-a primit pedeapsa cuvenită.

¹⁾ Șef de echipă.

Acord

(Va urma)

1) Domnului Faust îi sînt necesari în anul în curs circa 1000 de muncitori

I. Goreckov

Femei și copii trimiși la moarte, sub ochii reci și cruzi ai SS-iștilor.

sub prestare de jurămint: cu doctorul Ambros mă întilneam adesea cu prilejul călătoriilor mele la Ludwigshafen, în 1941. După cîte știu, d-ru Ambros răspundea pe atunci de uzinele „Buna” din concernul „I. G. Farbenindustrie”. L-am văzut de cîteva ori la Auschwitz (Oswiecym). Sînt ferm convins că, asemenea tuturor celorlalți vizitatori al lagărului, el avea cunoștință despre exterminarea oamenilor, deoarece în orașul Oswiecym și în împrejurimi se vorbea mult despre lichidarea deținuților”.

Da, Ambros știa totul: și despre faptul că deținuții erau asasinați, și despre felul în care se făcea exterminarea. Și nu numai că știa, dar scotea din asta toate beneficiile posibile, atît pentru „Bunawerke”, cît și pentru propriul său buzunar.

Dar poate că Rudolf Höss a exagerat. Poate că, pus să dea socoteală în fața polonezilor despre crimele comise, el a încercat să tragă și pe alții după sine. Să recurgem deci la altă mărturie. Să vedem ce spune despre activitatea doctorului Ambros în timpul războiului un om ale cărui sentimente față de el nu pot fi decît foarte prietenoase. E vorba de doctorul Ambros însuși. El

stabilit toate măsurile pentru viitor în vederea utilizării întreprinderilor de prim-rang ale lagărului de concentrare pentru nevoile lui „Bunawerke”.

Cu cele mai bune salutări, al Dv.
Dr. Otto Ambros

Cîteva lămuriri: „întreprinderile” la care face aluzie domnul doctor sînt cele care vor prelucra pentru „I. G. Farbenindustrie” produsele chimice, folosind ca materie primă cadavrele celor gazăți. „Noua prietenie cu SS-ul” s-a născut tocmai din această colaborare. Eichman și ciracii săi se îngrijeau ca aprovizionarea să se facă în flux continuu, astfel încît „întreprinderile de prim-rang ale lagărului de concentrare” să nu șomeze nici o zi.

Este mai puțin vinovat Ambros, omul care a beneficiat de pe urma exterminărilor în masă, decît Eichman, omul care le-a comis? Nu. Și totuși Eichman a fost judecat, condamnat și executat (e adevărat, în urma unui concurs cu totul special de împrejurări), în timp ce Ambros își vede mai departe de nenumăratele sale consilii de administrație, e un cetățean respectabil și respectat și nimeni, absolut ni-

La 23 februarie se împlinesc 45 de ani de la nașterea Armatei Sovietice. Trup din trupul poporului, făurită și educată de partid pentru apărarea cuceririlor Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, armata primului stat al muncitorilor și țăranilor stă neclintit de strajă statului sovietic și păcii în lumea întreagă. Prin devotamentul și eroismul de care dă dovadă în slujirea cauzei poporului muncitor, Armata Sovietică și-a cucerit prețuirea și dragostea întregii omeniri iubitoare de pace.

Publicăm mai jos un reportaj despre Muzeul istoric al artileriei, ale cărui exponate vorbesc elocvent despre drumul glorios străbătut de artileria rusă și sovietică.

De la archebuză la rachetă

La Leningrad, lângă fortăreața Petropavlovsk, într-o clădire imensă de culoare cărămizie, se află un muzeu cu totul original. Este Muzeul istoric al artileriei, renumit în întreaga lume atât prin numărul cât și prin valoarea exponatelor sale. Muzeul este cam de aceeași vîrstă cu minunatul oraș de pe malurile Nevei. Într-un document al vremii se amintește că în anul 1703, la ordinul țarului Petru cel Mare, pe un vechi obuzier a fost gravată următoarea inscripție: „Marele țar a poruncit ca acest obuzier să nu fie dat spre topire”. Ordinul a însemnat, într-un fel, începutul colecționării pieselor de artilerie.

Vizitatorul care trece astăzi prin sălile Muzeului istoric al artileriei rămîne impresionat de bogăția exponatelor. Au fost adunate aici cu grijă și migală peste un milion de piese.

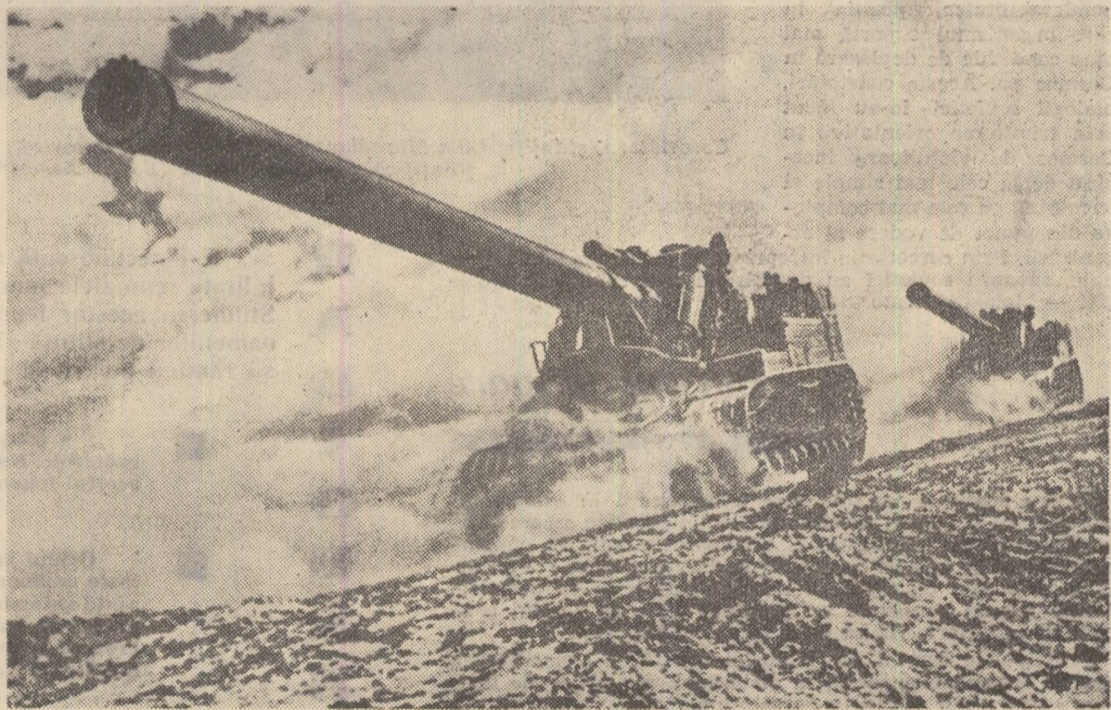
La intrare, un tun miniatural atrage atenția. A aparținut lui Petru cel Mare, fiindu-i dăruit de tatăl său.

Într-o vitrină a muzeului se păstrează o piesă de valoare deosebită. Este archebuză — strămoșul artileriei rusești. În săli se află nenumărate exponate care înfățișează evoluția tunului. Meșterii ruși au fost neîntrecuți în fabricarea guri-

lie 1945 servanții lui au îndreptat foc necruțător asupra Reichstagului. Timp de 11 zile tunul a sprijinit acțiunile desfășurate de infanterie în luptele de stradă. Pe țeava și pe scutul său se văd 104 urme lăsate de schije proiectilelor și de gloanțele inamicului.

Tunul nr. 2464 a făcut parte din renumita divizie a generalului Pamfilov. Și el are o biografie deosebită. A intrat în luptă în octombrie 1941. Pînă la terminarea războiului a trimis asupra dușmanului 6541 de obuze, distrugîndu-i 8 tunuri, 18 aruncătoare de mine, 37 de mitraliere, 4 tancuri, 6 autotunuri, 12 puncte de comandă, 6 observatoare, un depozit și 500 de soldați și ofițeri hitleriști.

Iată și un tun antiaerian. Pe țeava lui sînt 12 steluțe — în amînirea celor 12 avioane fasciste doborîte de focul lui. În apropiere se află obuzierul nr. 3946. Și el are desenate pe țeavă mai multe steluțe. Echipajul tunului a devenit renumit pentru măiestria cu care executa trageri asupra trenurilor blindate fasciste. Tot echipajul tunului, în frunte cu comandantul, sergentul Grabari, era alcătuit din ochitori de elită. Piesa a intrat în luptă în 1942, în Caucaz și încă din pri-

Artileria grea înaintează.

lor de foc. În muzeu pot fi văzute piese care au o vechime de peste 500—600 de ani. Printre rarități se numără: prima gură de foc de artilerie, turnată la Moscova în manufactura de arme: tunul lui Andrei Ciukov, renumitul meșter care a turnat și tunul-țar de la Kremlin; primul tun experimental de oțel, pe țeava căruia se poate citi: „Turnat în anul 1860, din oțel, în uzina lui Obuhov. A rezistat la 4 000 de lovituri”.

Tot aici se păstrează piese de artilerie cu o glorioasă tradiție: cu unele au luptat vitejii ostași ai lui Suvorov, altele sînt din timpul războiului de la 1877.

Vizitatorii se opresc însă cu un deosebit interes în fața exponatelor din „Sala Revoluției Socialiste din Octombrie și a războiului civil”. Obiectele prezentate ilustrează din plin grija Partidului Comunist și a Puterii Sovietice pentru dezvoltarea artileriei. Aici se află o copie după Decretul semnat de V. I. Lenin cu privire la crearea Armatei Roșii, alte decrete și ordine referitoare la artileria sovietică etc.

În sălile muzeului sînt de asemenea sute de piese de artilerie care în perioada Marelui Război pentru Apărarea Patriei au aruncat zeci de mii de obuze asupra cotorpitorilor fasciști. Biografia fiecărui tun înseamnă în același timp o pagină din luptele eroice purtate de glorioșii artileriști.

Să ne oprim de pildă, în fața tunului cu nr. 3953. Are o istorie interesantă. Roțile lui au parcurs distanța de la Leningrad la Berlin. La 9 ianuarie 1942, cu acest tun s-au tras primele lovituri asupra unei baterii inamice amplasate în orașul Ciudova, din regiunea Leningrad. De la acea dată el a tras fără încetare mii de obuze asupra inamicului. După doi ani, tunul a participat la străpungerea apărării fasciste din orașul Novgorod, apoi la eliberarea Narvei. La 23 aprî-

mele zile de înleștare cu dușmanul, tunarii au reputat o frumoasă victorie: ei au distrus un tren blindat hitlerist. Pe țeava lui a apărut atunci prima stea. Pe drumul de luptă parcurs, care a însumat 11 750 de kilometri, obuzierul a reputat multe alte biruințe și alături de prima stea, servanții au mai desenat încă șase.

Foarte interesantă este și istoria „tunului lui Tolea”. Această piesă a fost fabricată din fondurile donate de Tolea Andrienko, un copil de 9 ani. Începuse războiul. La chemarea partidului, oamenii sovietici au luat armele în mîini și au pornit să lupte împotriva dușmanului cotorpitor. A plecat pe front și unchiul lui Tolea, artileristul Ustin Feodorovici Andrienko. În ruinele unei case copilul a găsit o cutie în care se aflau obiecte prețioase. O adevărată comoară. Tolea s-a prezentat imediat la organele locale și a predat „comoara” cu rugămîntea de a se cumpăra cu ea un tun „pentru unchiul Ustin”. Și într-adevăr, tunul a fost fabricat cu fondurile donate de Tolea. Piesa a ajuns la unchiul băiatului. Artileriștii, în frunte cu Ustin Andrienko, au săvîrșit multe fapte de vitejie. Astăzi, pe placa așezată pe tun stă scris: „Darul lui Tolea Andrienko făcut unchiului său Ustin Feodorovici. Acest tun a participat la eliberarea orașului Praga”.

Foarte multe piese din muzeu vorbesc despre perioada de după război. Tipuri noi de armament, instalații de radiolocație, fotografii și alte materiale oglindesc dezvoltarea artileriei sovietice, și în special a celei cu reacție, în perioada postbelică. Zeci de imagini ilustrează de asemenea succesele epocale raportate de Uniunea Sovietică în cucerirea spațiului cosmic.

De la primele archebuze la rachetele de ultim tip — iată pe scurt drumul străbătut de artileria rusă și sovietică.

Maior Florian Tucă

**În cadrul concursurilor
radiofonice**

Meridiane sovietice la... microfon

Emisiunile-concurs „Cine știe ciștigă”, sînt destinate categoriilor de ascultători cele mai diverse, căutînd să le satisfacă setea crescîndă de cunoaștere, să le îmbogățească cunoștințele de cultură generală. Cei ce se întrec în cadrul lor aparțin unor profesii diferite: mineri și lucrători din agricultură, maiștri oțelari și învățători, ingineri și studenți.

Cu ce să începem plimbarea noastră retrospectivă? Să navigăm pe Volga în tovărășia maistrului brașovean Carol Balint sau să ne purtăm pașii prin orașul de leagăn al Marii Revoluții condusi de inginerul bucureștean Victor Măru? Maistrul Balint era o adevărată cronică a bătrînului fluviu și a răspuns la a opta întrebare citind versurile lui Pablo Neruda închinată Volgogradului — orașul erou. Ingerul Măru devenise o enciclopedie în materie de Leningrad: studiasc în original nenumărate pagini despre trecutul și prezentul cetății de pe Volga și citise toate însemnările scriitorilor noștri care-l vizitaseră.

Tubitorii artei și literaturii ruse își aduc desigur aminte de medicul Ilie Victor din Iași care s-a pregătit vreo doi ani pentru tema „Piotr Ilici Ccaikovski” (pe care de altfel a cucerit-o cu brio) sau de pasionanta întrecere a trei tineri actori ai Naționalului bucureștean în legătură cu teatrul cehovian. Într-o croazieră pe Marea Neagră (chiar așa se intitula tema respectivă), alături de ghidul nostru — un tînăr electrician — am urcat cele 140 de trepte ale impunătoarei scări de piatră din Odesa și am făcut un scurt popas pe faimoasa plajă de aur a Crimeei, la Livadia, acolo unde Maiakovski și-a citit versurile primilor țărani muncitori trimiși la odihnă de puterea sovietică. După ce am încercat într-un concurs să reconstituim itinerariul spătarului Milescu prin Siberia secolului al XVII-lea, am revăzut într-altul Siberia contemporană. Răspunsurile concurenței Ștefania Crișan, controloare la Combinatul Casa Ștefăniței, au adevărit că acolo realitatea se exprimă în superlative: s-au construit uzine și combinate care dețin sau vor deține întietatea în Uniunea Sovietică, în Europa sau în lume, există cele mai bogate zăcăminte de diamantifere și pădurile cele mai întinse.

Operatorul chimist Vasile Ungureanu din Roznov, maistrul petrolist Gh. Albu din Ploiești sau inginerul Marcu Ioniță de la uzinele „23 August” din Capitală au solicitat fanteziei ascultătorilor să se avînte în imensitatea spațiilor siderale, asaltate pentru prima oară de un fiu al marelui popor sovietic. Se vorbește adesea de poezia cifrelor. A fost și ea din plin „recitată” în concursurile „U.R.S.S. în drum spre comunism”, „Uniunea Sovietică în septenal” sau altele. Căci fiecare cifră a septenalului, a anilor construcției desfășurate a comunismului este un poem al vieții, al progresului și fericirii umane.

Maria Olaru de la o întreprindere din Bacău a concurat la tema „Mari construcții hidroenergetice din U.R.S.S.”. Ciștigînd concursul, a folosit o parte din premiu pentru o excursie prin „O.N.T.-Carpați” în Uniunea Sovietică de unde a scris redacției „Concursuri cu public” a Radioteleviziunii: „Itinerariul călătoriei noastre n-a trecut prin locurile despre care am citit atît. Nu m-am întîlnit cu „fluviul electricității”) și n-am văzut cea mai mare hidrocentrală din lume”. Am fost în schimb la Moscova, Leningrad și Kiev și ceea ce am văzut acolo m-a impresionat într-atît încît așa fi fericită să concurez din nou — dacă mă veți accepta — pe tema unei călătorii pe meridiane sovietice”.

Un an mai tîrziu la Lugoj. Pe scenă se prezintă învățătorul Ion Dumitrescu. S-a pregătit pentru tema „Eroi ai literaturii sovietice”. Răspunsuri limpezi, ample documentate, un glas cald, ușor alterat de emoție. Emoția concursului și emoția pe care o încerci la fiecare reîntîlnire cu eroi îndrăgiți în lumea întreagă: Ceapaev, Pavel Korceaghin, Oleg Koșevoi... Emoția concurentului se transmite publicului. Ea sporește atunci cînd în sală se aud vocile lui Nikolai Ostrovski, Fiodor Gladkov, Alexandr Fadeev, înregistrate pe bandă de magnetofon și cînd concurentul evocă la microfon întîlnirea sa cu vestitul aviator Alexei Maresiev, eroul romanului lui Boris Polevoi „Povestea unui om adevărat” și cu mama Zoiei Kosmodemianskaia, cu prilejul vizitei pe care aceștia au făcut-o în România. Pe Maresiev l-a auzit relatînd cum a aflat că a devenit erou literar, iar Liubov Kosmodemianskaia l-a dăruit o dedicație pe cartea „Poveste despre Zoia și Șura”. Concurentul a citit dedicația, întîl în rusește apoi în romînește. Nu mi-o amintesc textual, dar ea suna cam așa: „Iubiți-vă patria așa cum au iubit-o copiii mei. Numai astfel veți putea s-o apărați și să vă jertfiți pentru ea, așa cum au apărât-o și s-au jertfit copiii mei”. A fost un moment de tăcere solemnă. Apoi, minute în șir au răsunit aplauzele.

Aplauzele sînt măsura aprecierii unui concurent de către spectatori. După transmiterea concursului la radio, pe adresa celor mai buni concurenți încep să sosească scrisori de la admiratori din toată țara — această a devenit o tradiție. Iar cînd noi, membrii redacției „Concursuri cu public”, ne „deplasăm pe teren” pentru organizarea unui nou concurs, sîntem literalmente asaltați cu întrebări despre concurenții care au plăcut cel mai mult. Printre aceștia este și Victor Măru și Carol Balint și Maria Olaru și Ion Dumitrescu, cel care „a stat de vorbă cu Maresiev”.

I. Margulius

1) Fluviul siberian Angara, denumit astfel pentru că va alimenta o adevărată cascadă de hidrocentrale — unele deja în funcțiune.

2) La data aceea, hidrocentrala de la Kuibișev, pe Volga.

Un nou avânt al științelor biologice

La sfârșitul anului 1962, Academia de Științe Agricole V. I. Lenin a U.R.S.S. a organizat o consfătuire consacrată problemelor transformării dirijate a eredității plantelor.

Grîul: schimb de anotimpuri

Problema aceasta prezintă un interes din ce în ce mai mare atât pentru practica agricolă cit și pentru teoria biologică. Rezultatele obținute de către amelioratorii sovietici oglindite în cele 70 de referate prezentate la consfătuire, au confirmat pe deplin principiul materialist dialectic, anume că rolul cel mai important în dezvoltarea lumii organice îl au condițiile de mediu. Justețea acestui principiu a fost pe deplin și practic demonstrată prin transformarea soiurilor de grîu de primăvară, rezistente la ger, în soiuri deosebit de rezistente, obținându-se, pentru prima oară în lume, soiuri de grîu de toamnă tari, remarcabile prin calitatea superioară a bobului. Pînă acum asemenea soiuri existau numai ca forme de primăvară, adică fiind semănate toamna nu puteau ierna și, în comparație cu soiurile de toamnă, ele erau de regulă mai puțin productive, dînd recolte mai mici la hectar. În activitatea lor științifică biologii sovietici s-au străduit să rezolve tocmai această problemă de mare importanță practică. Amelioratorul V. N. Remeslo de pildă, a obținut două soiuri de grîu tare de toamnă — Mironovskaia-264 și Mironovskaia-808 — semănate în momentul de față pe o suprafață ce depășește cifra de un milion de hectare.

La consfătuire au fost prezentate și rezultatele privind transformarea soiurilor de grîu de toamnă în grîu de primăvară. Această măsură a fost impusă biologilor de condițiile neprielnice de iernare a grîului de toamnă îndeosebi în raioanele siberiene și pe pămînturile destelenite din Kazahstan, unde el nu poate fi semănat toamna, iar soiurile de primăvară sînt slab productive și, pentru multe raioane, tardive. Prin mijlocirea metodelor de transformare dirijată a eredității, au arătat amelioratorii din Omsk, s-a reușit să se transforme soiul de grîu de toamnă de mare productivitate, Bezostana-1, în grîu de primăvară, care dă recolte mult mai mari decît soiurile obișnuite de primăvară și este mai precoce decît acestea.

Referindu-se la posibilitatea de transformare dirijată a multor caractere ereditare, acad. T.D. Lisenko a arătat că „acum se poate afirma că știința sovietică posedă problema transformării dirijate a eredității” și că „prioritatea acestei importante descoperiri teoretice în știința biologică revine Uniunii Sovietice, biologiei micuriniște”.

Cu prilejul consfătuirii au fost reliefate și alte rezultate pozitive obținute de biologia agricolă sovietică. Printre acestea se numără sfecla de zahăr monogermă (cu o singură sămînță), a cărei cultivare înlătură munca greoaie de segmențare a semințelor. De asemenea, în urma unor îndelungi cercetări realizate la Institutul de genetică din Gorki Leninskie, a fost obținută o întreagă cireadă de vaci al căror lapte are un conținut de grăsimi ce depășește 5 la sută.

In slujba sănătății și longevității

Analizînd activitatea desfășurată de către cercetătorii biologi, Comitetul Central al P.C.U.S. și Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. au accentuat asupra unor rezultate de mare importanță practică și teoretică obținute în diversele ramuri ale biologiei. Referitor la succesele obținute în biologia medicală se arată că, în prezent, longevitatea în U.R.S.S., comparată cu cea de la sfârșitul secolului trecut, s-a mărit cu 20 ani, media vîrstei atîngînd acum 67 de ani! Considerabil au fost extinse și cercetările asupra imunității față de bolile contagioase și helmintologiei, ceea ce a avut drept rezultat o scădere simțitoare a multor boli ale oamenilor și animalelor. În același timp, aplicarea tot mai largă a hipotermiei a creat posibilitatea realizării de operații chirurgicale îndrăznețe asupra inimii, plămînilor și vaselor sangvine, iar rezultatele cercetărilor întreprinse în domeniul virusologiei au dus la crearea de noi mijloace de luptă, mai eficiente, împotriva maladiilor virotice. Rezultate însemnate au fost obținute și în ce privește tratamentul paraliziei infantile. Folosirea noilor metode de tratament a permis lichidarea aproape în întregime a multor boli infecțioase.

Analiza făcută activității în domeniul biologiei subliniază în mod deosebit contribuția adusă de biologii sovietici la înfăptuirea cu succes a primelor zboruri cosmice și la pregătirea

rea viitoarelor zboruri interplanetare. A devenit cunoscut faptul că condițiile fizice și biologice de pe Pămînt se deosebesc fundamental de cele din Cosmos. În legătură cu aceasta, amintim de presiunea atmosferică extraordinar de scăzută acolo, de lipsa oxigenului molecular, de influența radiațiilor ultraviolete, radiațiilor corpusculare sau radiațiilor cosmice care periclitează viața. Înainte ca omul să fie trimis în Cosmos trebuia deci stabilită influența diversilor factori necaracteristici Pămîntului asupra organismului uman, ca și a factorilor generați de zborul însuși, cum sînt zgomotul, vibrațiile, viteza în momentul lansării, imponderabilitatea, poziția în care organismul suportă mai bine condițiile de deplasare în Cosmos ș.a. Aceste constatări, biologii sovietici le-au făcut prin trimiterea orientativă în Cosmos de viețuitoare începînd de la cele mai simple și terminînd cu cele mai complexe din punct de vedere al organizării. Prin cercetările întreprinse și prin rezultatele obținute, savanții sovietici au deschis un nou capitol al biologiei — biologia Cosmosului.

Sarcini viitoare

Pentru continua îmbunătățire a activității în domeniul biologiei, ca și pentru sporirea eficienței practice a cercetărilor întreprinse, C.C. al P.C.U.S. a elaborat o hotărîre, cuprînzînd o serie de măsuri cu privire la dezvoltarea pe și mai departe a științei biologice, întărirea legăturii ei cu practica. Aceste măsuri constituie un grandios plan, cu sarcini concrete de cercetare, vizînd toate ramurile biologiei.

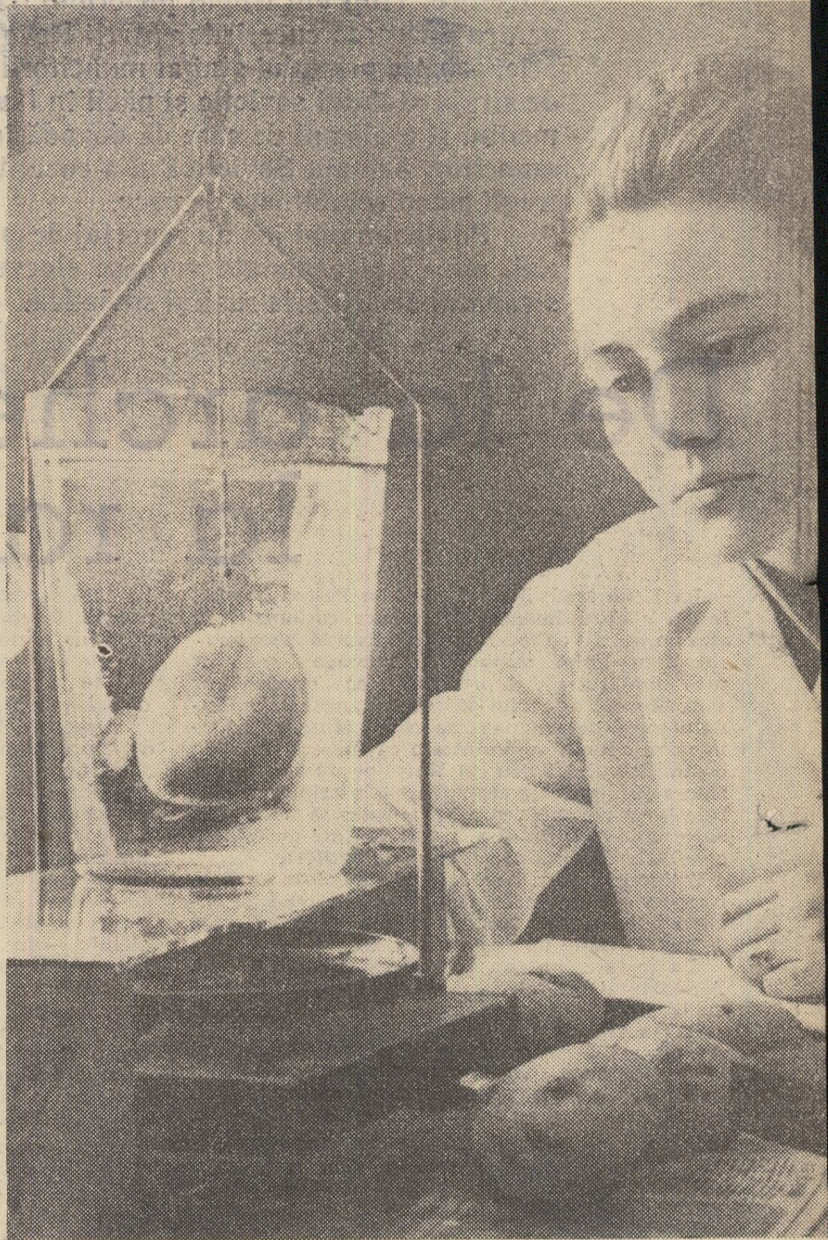
Principalele sarcini ale biologiei constă în clarificarea esenței fenomenelor vieții, în elaborarea metodelor de dirijare a proceselor vitale, în deosebi metabolismului, eredității și variabilității organismelor. În același timp se subliniază necesitatea studierii mai aprofundate a chimiei și fizicii materiei vii, a proteinelor, acizilor nucleici, microparticulelor celulare, precum și a proprietăților lor fizice și chimice. Pentru dezvoltarea secretelor intime ale vieții, cercetările de biologie vor trebui să fie strîns împletite cu cercetările de chimie și fizică, cu multe alte discipline ajutătoare. Îndeplinirea acestui vast plan de cercetare biologică e pe deplin posibilă, deoarece el reprezintă sinteza însăși a proiectelor și capacității savanților sovietici. Iar forța motrice în îndeplinirea cu succes a sarcinilor propuse o reprezintă, în primul rînd, strînsa legătură a activității de cercetare cu practica. În această muncă este interesat întregul popor sovietic, nu numai statul care stimulează din plin inițiativele și eforturile întreprinse.

Hotărîrea elaborată nu prevede însă numai necesitatea dezvoltării întregului complex al științelor biologice, dar și îmbunătățirea conducerii și coordonării muncii de cercetare. Se prevede, de asemenea, o perfecționare radicală a programelor de predare a unor discipline ca genetica, fiziologia, biochimia, biofizica, citologia, microbiologia, virusologia și agrochimia. Într-o serie de institute vor fi înființate secții specializate de biofizică și biochimie, catedre specializate de citologie și virusologie etc., vor fi elaborate planuri pentru examenele de admitere a studenților și aspiranților pentru anii 1963—1965 la specialitățile genetică, fiziologie, biofizică, citologie, microbiologie, virusologie și agrochimie, iar cadrele de învățămînt vor urma cursuri de calificare superioară. Totodată se va acorda o mare atenție dotării laboratoarelor cu aparatură ultramodernă.

În hotărîrea recentă aparută biologii sovietici văd reflectarea grijii permanente manifestată de P.C.U.S. pentru înflorirea științei biologice sovietice, știința pe care poporul, pe drept cuvînt, a denumit-o micuriniște. Sprijiniți de noile măsuri luate, savanții și cercetătorii sovietici în domeniul biologiei își vor extinde și aprofunda continuu cercetările, legîndu-le strîns de practica construcției comuniste și ridicînd biologia sovietică pe o treaptă și mai înaltă.

Petre Diaconu

Candidat în științe biologice

Cercetătorul științific Lilia Muradian studiind hibridul de cartof „5826/8”, cercetător științific din Stepanovan (R.S.S. Armeană)

R A D I O E L E C T R O N I C A V I E

E binecunoscută capacitatea de recepție a semnalelor luminoase și studierea acestor fenomene a oamenilor de știință și ingineri să rămînă pentru ei un nesec

■ S-a constatat, recent, că radiațiile. Nu este exclusiv acestui fenomen ar pu

■ Ochiul broastei poate recepționa toate semnalele luminoase și a ajutat animalului la progresele pozitive electronice constând în faptul că broasca ar putea urmări semnalele stației de radioloca

■ Organul auditiv al broastei poate recepționa semnalele de până la 1000 metri. „Urechea” moliei este folosită în calitate de receptor de radioloca

■ Bionica se interesează de fenomenele sonice. Zburînd la 7000 metri, „reperază” peștii. Înaintea utilizării ultrasunetelor, se foloseau procedee mai eficiente de

■ În căutarea hranei, broaștele pot zbura la o distanță de 3 kilometri și pot urmări prada, pornesc spre

■ Fluturii de noapte sunt atrași de sursele luminoase și, obținînd rezultate pozitive, se deplasează de la o depărtare la alta urmînd calea cea dreaptă. În ambele cazuri, insectele pot zbura dintr-un borcan din sticlă în altul chiar de la o distanță de

■ Un fenomen studiat recent este acela al „memoriei” de mare. Ele înaintază cu o viteză de fiecare trei ani se întor

Bionica este abia la început de raționalitate? Nu începe încă să se deosebească de știința obișnuită, pe care astăzi le pos

(După „Nedelea”)

De milioane de ori mai puternic ca Soarele

Generatorul razei care nu cunoaște obstacole

Multe secole au trecut de când oamenii au observat, pentru întâia oară, un fenomen rar și curios: cometa. Compoziția cometei și a cozii sale a încetat să fie o enigmă, dar vreme îndelungată a părut de neînțeles de ce, în ciuda forței de atracție, ea se îndepărtează de Soare. Oamenii de știință au emis ipoteza că lumina, ca orice corp material, este capabilă să exercite o influență mecanică asupra obiectelor din jur. Această ipoteză îndrăznească a fost confirmată de celebrele experiențe ale fizicianului rus P. N. Lebedev, care a studiat presiunea luminii în condiții de laborator. Cu timpul savanții au înțeles cauzele comportării ciudate a cometelor: forța cu care Soarele respinge atomii și particulele de praf, din care se compune coada cometei, este mai mare decât forța de atracție.

Sputnici susținuți de coloane de lumină

Ce aplicații practice s-ar putea găsi acestui fenomen? Creându-se un fascicul puternic de unde electromagnetice, forța lui reactivă ar putea să lanseze rachete, dezvoltând o putere mult mai mare decât oricare alt motor. În felul acesta ne-am putea apropia de viteza maximă — cea a luminii. Nu este mai puțin adevărat că, pînă în momentul de față, crearea unor asemenea rachete, de-

male de a percepe cu o deosebită sensibilitate mișcările și variațiile de temperatură, este una din direcțiile unei științe noi — bionica. Oferind exemple demne de imitat, natura vie continuă să ne inspire.

Oamenii au o capacitate uimitoare de a percepe mișcările și variațiile de temperatură. Studiind și imitând natura, oamenii au creat un „contor Geiger” perfecționat.

Oamenii au o capacitate uimitoare de a percepe mișcările și variațiile de temperatură. Studiind și imitând natura, oamenii au creat un „contor Geiger” perfecționat.

Oamenii au o capacitate uimitoare de a percepe mișcările și variațiile de temperatură. Studiind și imitând natura, oamenii au creat un „contor Geiger” perfecționat.

Oamenii au o capacitate uimitoare de a percepe mișcările și variațiile de temperatură. Studiind și imitând natura, oamenii au creat un „contor Geiger” perfecționat.

Oamenii au o capacitate uimitoare de a percepe mișcările și variațiile de temperatură. Studiind și imitând natura, oamenii au creat un „contor Geiger” perfecționat.

Oamenii au o capacitate uimitoare de a percepe mișcările și variațiile de temperatură. Studiind și imitând natura, oamenii au creat un „contor Geiger” perfecționat.

Oamenii au o capacitate uimitoare de a percepe mișcările și variațiile de temperatură. Studiind și imitând natura, oamenii au creat un „contor Geiger” perfecționat.

Oamenii au o capacitate uimitoare de a percepe mișcările și variațiile de temperatură. Studiind și imitând natura, oamenii au creat un „contor Geiger” perfecționat.

numite rachete fotonice, a fost rezolvată doar pe hîrtie.

Dacă realizarea rachetelor fotonice este o chestiune de viitor, ideea de a folosi presiunea luminii pentru susținerea sateliților artificiali pe orbită nu depășește posibilitățile tehnicii moderne. Razele emise de surse de lumină foarte puternice, situate pe Pămînt, ar putea să se comporte cu sateliții întocmai ca razele Soarelui cu coada cometelor.

Calculule au arătat însă că nici cele mai puternice reflectoare nu sînt în stare să se achite de o asemenea sarcină. Mănunchiul de raze ale reflectorului, cu un diametru inițial de 1—2 metri, se lărgeste treptat, așa încît, la o distanță de cîțiva kilometri, suprafața petei de lumină ajunge la sute de metri pătrați. La înălțimea orbitelor pe care se deplasează sateliții artificiali, un-

litate. Mina omului nu crease încă niciodată un aparat atît de precis. Frecvența undelor emise de două generatoare de acest fel, construite și puse în funcțiune unul independent de celălalt, nu prezenta diferențe nici de ordinul unei zecimi de miliard!

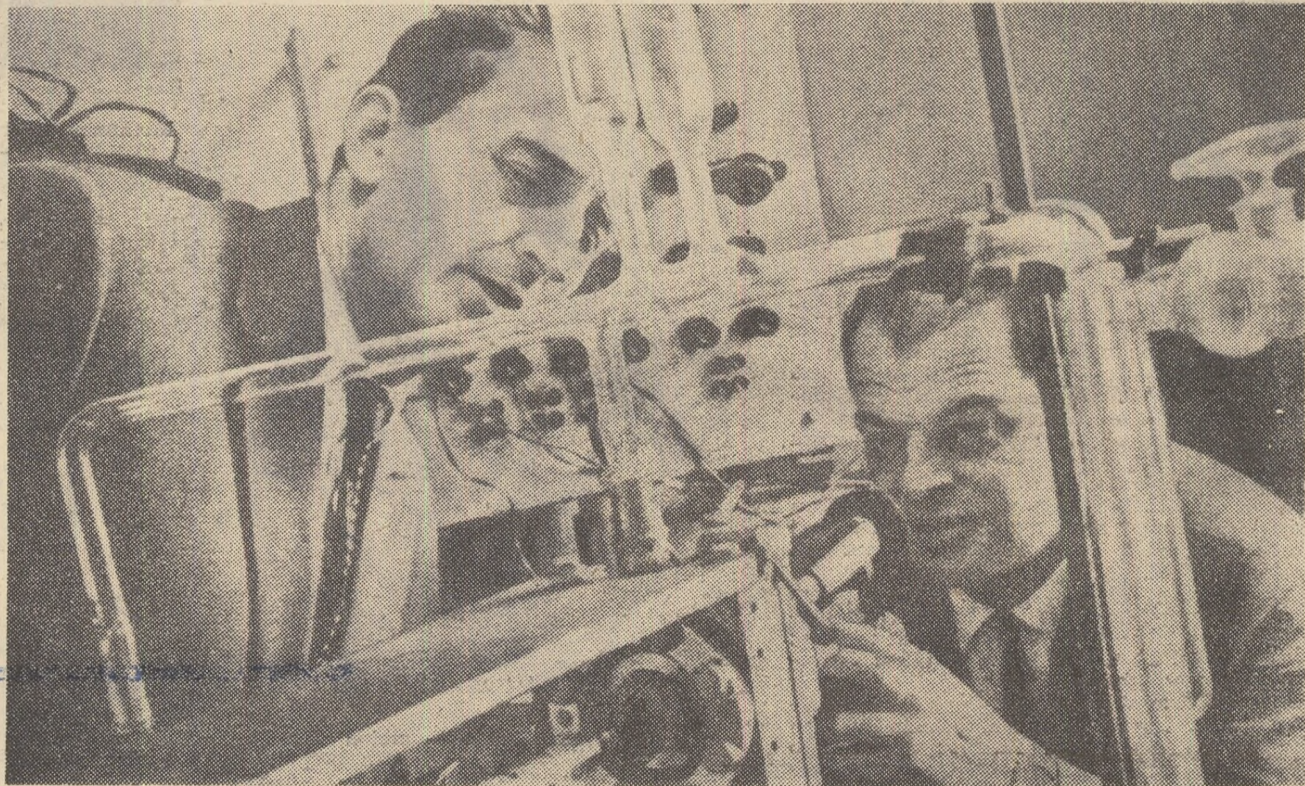
Transformînd radiațiile generatorului molecular în impulsuri ce se succedau la intervale regulate și punîndu-l în legătură cu un ceas electric obișnuit, tinerii fizicieni au construit un ceas care, după o sută de ani de funcționare, o va lua înainte sau va rămîne în urmă față de timpul astronomic cu cel mult o secundă.

Ideea creării unui generator molecular i-a preocupat nu numai pe savanții sovietici. Oamenii de știință americani de la universitățile din Columbia și Maryland au lucrat la

rază de lumină de intensitatea celei emise de „laser” ea ar trebui încălzită pînă la o temperatură de zece miliarde de grade. Cu alte cuvinte, ar fi nevoie de o sursă de lumină de milioane de ori mai puternică decât Soarele!

„Laserii” nu sînt niște construcții impresionante, asemenea unor reflectoare sau faruri uriașe. Ele încap perfect pe palmă: inima primului generator de lumină este un cilindru minuscul de rubin, cu un diametru de 5 mm. Raza căreia îi dă naștere este atît de îngustă, încît seamănă mai curînd cu un ac de lumină.

Îndreptînd-o spre Lună, cu ajutorul unui sistem optic, lumina generată de asemenea aparate ar forma pe suprafața lunară o pată cu un diametru de aproximativ trei kilometri. Iată, deci, ce perspective se

A. M. Prohorov (stînga) și N. G. Basov, membri corespondenți ai Academiei de Științe a U.R.S.S., lîngă generatorul de lumină creat de ei.

dele de lumină emise de reflector se împrăștie pe o suprafață atît de întinsă, încît presiunea lor devine infimă.

Poate fi redusă suprafața de împrăștiere a fasciculului de lumină? Da, dar numai în cazul cînd se reduce și suprafața sursei de lumină a reflectorului. Totodată scade însă și puterea lui. E un cerc vicios, față de care metodele obișnuite ale tehnicii luminii s-au dovedit a fi nepuțințioase.

O secundă într-un secol

Radiotehnica, mecanica cuantică și optica au dat naștere unei științe noi — radiofizica cuantică — care a permis crearea unor surse de lumină și de unde hertziene principial noi. S-a dovedit că nu reflectoarele sau generatoarele deja cunoscute pot emite fascicule puternice de unde electromagnetice, ci... atomii și moleculele! Bineînțeles, dacă le emit nu la întîmplare, ci coordonat.

Încă în primii ani de după război, fizicianul sovietic V. A. Fabrikant a arătat cum se poate obține, pe cale artificială, o asemenea radiație coordonată a atomilor și moleculelor. În 1952, fără să cunoască lucrările lui V. A. Fabrikant, tinerii fizicieni sovietici N. G. Basov și A. M. Prohorov au argumentat posibilitatea creării unui aparat, pe care oamenii de știință l-au numit „generator molecular și amplificator de unde radio”. Puțin timp după aceea, generatorul molecular a devenit rea-

această problemă, realizînd un generator molecular de unde radio pe care l-au botezat „maser” (după inițialele cuvintelor englezești „amplificarea microundelor prin emisie stimulată de radiație”).

În 1954, Basov și Prohorov au descris un alt procedeu de realizare a aceluiași principiu. Ei au descoperit că un sistem de atomi sau molecule poate amplifica sau genera unde radio, dacă acești atomi sau molecule sînt supuși radiației unor unde radio mai scurte. În cele din urmă, după o serie de căutări și perfecționări — printre care și aceea adusă de V. A. Fabrikant prin amplificarea nu a undelor radio, ci a celor infraroșii — au fost create primele modele de amplificatori ai luminii și undelor infraroșii. Noile aparate foloseau cristale de rubin — studiate amănunțit de Prohorov — și de fluorină, utilizate la Leningrad de Feofilov.

Studiînd radiațiile unor metale, gaze lichide și pietre prețioase, precum și moleculele și atomii celor mai felurite substanțe, oamenii de știință le-au ales pe acelea care sînt capabile să emită unde mai scurte decât undele hertziene, adică să emită unde luminoase.

Luna în lumina reflectoarelor

Prin analogie cu „maser”, oamenii de știință au botezat noile generatoare „laser” (amplificarea luminii prin emisie stimulată de radiație). Pentru ca filamentul unei lămpi cu incandescență să dea o

deschid pentru studiul amănunțit al reliefului Lunei.

Puterea fasciculului de lumină generat de modelele existente nu este încă satisfăcătoare. Creșterea ei reprezintă însă o problemă pur tehnică și nu necesită elaborarea unor principii noi. S-ar putea unifica, de pildă, fasciculele generate de mai multe surse. Iată de ce spuneam, la început, că realizarea unor sisteme care să susțină sateliții pe orbită nu este o imposibilitate pentru știința modernă.

Folosind energia generată de „laserii” se pot obține temperaturi foarte ridicate și presiuni colosale ale undelor luminoase, ajungînd pînă la sute de mii de atmosfere! Un asemenea fascicul este în stare să perforzeze, într-un timp egal cu a milioana parte din secundă, plăci de oțel și chiar diamante.

Noile surse de lumină vor găsi o aplicare multiplă: ele sînt necesare, înainte de toate, în comunicațiile interplanetare — pentru explorarea unor distanțe inaccesibile undelor hertziene, în astronomie — pentru descoperirea unor stele și nebuloase situate la distanțe foarte mari, în cercetarea minuțioasă a microcosmosului — pentru studierea corpurilor opace la lumina obișnuită. „Laserii” vor putea „pipăi” fundul mărilor și oceanelor, realizînd comunicația subacvatică, vor deschide perspective ademenitoare în fața reacțiilor chimice dirijate și în multe alte sectoare ale științei moderne.

„Raza de rubin” începe să slujească cu credință oamenilor.

I. Radunskaja

PICTORUL VIKTOR IVANOV

Viktor Ivanov poate fi numit pe drept cuvânt un călător publicist. De obicei, în timpul călătoriilor, pictorii fac schițe sumare. Viktor Ivanov povestește despre fiecare țară vizitată atât cu mijloacele graficii cât și ale picturii. Multora le sînt cunoscute desigur seriile lui intitulate „Prin R.A.U.", „Prin România” și „Suită cubaneză”.

La începutul lui ianuarie 1961, pe străzile Havanai puteau fi văzuți zilnic doi pictori hoină-

Fidel Castro — cărbune

rind și facind schițe. Viktor Ivanov și Piotr Ossovski, căci despre ei este vorba, au lucrat mult și cu plăcere. După întoarcerea la Moscova ei au organizat o expoziție de desene și acuarele, rezultat al acestei călătorii. Expoziția s-a bucurat de un succes excepțional, și după puțin timp ea a întreprins un lung turneu prin U.R.S.S.

Viktor Ivanov este unul dintre cei mai înzestrați pictori din generația pe care, în virtutea inerției continuăm să o numim „tînără”, deși e evident că a și pășit în etapa maturității creatoare.

Începînd din 1950, au apărut pentru prima oară în expoziții lucrările lui Ivanov. Erau portretele unor cunoscuți luptători pentru pace: Jorge Amado, Monique Felton, Frédéric Joliot-Curie ș. a.

Paleta pictorului este foarte bogată. El îndrăgește, de pildă, peisajele Rusiei centrale, care i-au inspirat mai multe lucrări; are apoi o serie de tablouri pe teme istorico-revoluționare („După execuția lui Alexandr Ulianov” — 1957). Mulți își amintesc desigur tabloul „La cosit”, una dintre cele mai bune lucrări ale lui Ivanov, prezentată la Expoziția unională de pictură din 1961. Se lasă inserarea peste cîmpul cosit. O femeie în rochie albă, învăluită în reflexele tranșării ale apusului, obosită, dar mulțumită, se odihnește alături de bărbatul ei după munca zilei. Amîndoi sînt puternici, au mîini viguroase, care iubesc munca. Tabloul e realizat într-o manieră plastică foarte liberă.

DRAMATURGUL

DESPRE

PIESA

LUI

„JURNALUL UNEI FEMEII”

Personajul principal al noii mele piese, „Jurnalul unei femei”, este Elizaveta Nikandrovna Strelnikova. E o femeie trecută de patruzeci de ani, îngrijită, frumoasă, energică, veselă și calmă și în același timp, un bun specialist în construcția de centrale electrice. S-ar părea că e greu să găsești o altă femeie cu o viață atât de plină.

Și cu toate acestea, în viața ei se petrece un lucru oarecum ieșit din comun: lucrează pe un șantier al cărui șef este fostul ei soț, Matvei Porogov, cu care a trăit aproape cincisprezece ani; ei au un fiu, Boris, acum student. Evident, Elizaveta nu mai nutrește același sentiment față de Porogov. Acesta s-a recăsătorit, iar Elizaveta întreține relații amicale nu numai cu el, dar și cu noua lui soție.

Am mai spus că Elizaveta Strelnikova este o femeie frumoasă, iar admiratorii nu-i lipsesc. Unul din ei, colonelul tanchist Alexei Fomin, vine să-și petreacă concediul în aceste locuri, se îndrăgostește de Elizaveta și o cere de soție.

Dar iată că într-o zi pe adresa Strelnikovei sosește o scrisoare semnată de studenta Natașa Savnelieva, din ora-

foarte naturală, fără nici o îngroșare intenționată. Artei lui Ivanov îi este proprie o mare atenție față de culoare, necesară expresivității psihologice.

În „Suita cubaneză” se manifestă cele mai valoroase trăsături ale talentului său. Printre lucrările suitei se află și schițe creionate fugitiv, mici scene simple de viață, peisaje, precum și portrete căci Ivanov are o mare experiență în acest gen: Fidel Castro, Osvaldo Dorticos, Ernesto Guevara, Raul Castro...

Unele dintre ele, prin claritatea și precizia lor amintesc pinzele lui N. Andreev. Printre cele mai bune pot fi citate portretul Angelei Alonso și al lui Fidel Castro.

Angela Alonso este o femeie cu o pușcă automată, purtînd uniforma armatei republicane, cu o înfățișare voluntară, hotărîtă. În această simplă schiță sînt concentrate trăsăturile caracterului național cuban, format în focul revoluției.

Pe Fidel Castro îl știm cu toții din nenumăratele fotografii apărute în presă. Ivanov l-a surprins în timpul unui discurs. Pictorul nu-i studiază amănunțit detaliile feței, îmbrăcămîntea. Preocuparea lui cea mai de seamă a fost să redea elanul pasionat al lui Fidel, înflăcărarea și credința lui neclintită în victorie. Și acest lucru Ivanov a izbutit să-l facă în mod strălucit.

Picturile cubaneze ale lui Ivanov sînt pline de strălucire, frapante, cu o combinație coloristică apropiată de genul afișului, realizate în-

Angela Alonso — creion

tr-o manieră lejeră, energică, cu o compoziție impetuoasă, care amintește adesea un amestec de montaj cinematografic.

„Suita cubaneză” este în ansamblul ei un reportaj liric. Despre ea s-au mai exprimat multe aprecieri elogioase. Această suită marchează o etapă de maturitate în creația lui Viktor Ivanov, situîndu-l printre cei mai promițători artiști ai generației sale.

V. Rakitin

șul Verhnegorsk, unde Boris își face studiile. Ea îi comunică Elizavetei că Boris a comis o faptă necinstită față de colegul lui, Volodia Rumianțev, motivul fiind gelozia. Volodia este amenințat să fie exclus din Comsomol și poate chiar din institut.

Cum să povestească toate acestea fostului ei soț, Porogov, acum, cînd acesta trebuie să-și păstreze singele rece, să se concentreze? Peste cîteva zile va începe indignarea apelor fluviului în toiu iernii, lucru ce n-a mai fost întreprins niciodată și nicăieri în acest anotimp. Ce să facă ea ca să-l salveze pe colegul lui Boris, care nu are nici o vină, și cum să-l ajute pe fiul ei?

Strelnikova este o femeie curajoasă. Este oare ușor pentru un inginer să abandoneze șantierul într-un moment atât de important? Și îi este oare ușor unei mame să se prezinte la ședința comitetului de Comsomol a institutului, pentru a-și acuza în mod public propriul fiu, înăbușîndu-și sentimentele materne?

Dar în viața sovietică, acțiunea Elizavetei Strelnikova, nu constituie nimic excepțional. Milioane de alte mame ar fi procedat la fel. Societatea

sovietică a cultivat în ele sentimentele cele mai nobile.

Elizaveta Nikandrovna Strelnikova își face datoria pînă la capăt, atât ca mamă cât și ca inginer. Vijeliosul fluviu siberian se înclină în fața voinței și îndrăzneții constructorilor. Oamenii au supus natura, au îndiguit fluviul lucrînd pe gheață, fără să recurgă la o estacadă. Constructorii au dat dovadă de un curaj nemaîntîlnit.

După ce se încheie lucrările pe șantier Elizaveta pleacă la Fomin. Acesta a devenit un al doilea tată pentru Boris, un prieten apropiat, care îl va ajuta să-și afle locul în viață.

Mi s-a întîmplat și mi se întîmplă să intîlnesc femei fermecătoare, drăguțe, grațioase, îmbrăcate îngrijit și care vorbesc nu fără cochetărie despre munca lor în uzinele metalurgice, în aviația civilă, în marină. Elizaveta Strelnikova este una din aceste femei, una din milioanele de fiice ale poporului sovietic.

Piesa este jucată la teatrul „Pușkin” din Moscova în regia lui N. Petrov. În rolul principal apare actrița L. Skopina, artistă a poporului a R.S.F.S.R. Ea nu își joacă ro-

lul, ci trăiește pe scenă viața Elizavetei Nikandrovna. În interpretarea ei, Elizaveta este o femeie activă și pasionată, neobosită și înțeleaptă. Actrița exprimă pe scenă mult mai mult decît pot spune cuvintele. Și, firește, tot ceea ce nu spune își lasă doar să se ghicească din gesturile și mimica ei, completează marea frumusețe a caracterului eroinei. Spectatorii simt tot timpul bogata ei viață interioară.

Rolul Mariei, cea de a doua soție a lui Porogov, este interpretat de M. Kuznețova, artistă emerită a R.S.F.S.R., rolul lui Porogov, de S. Bubnov, cel al colonelului Fomin, de A. Miagkih.

„Jurnalul unei femei” nu este prima mea piesă de teatru consacrată destinului unei femei. Ea a fost precedată de drama „Greșeala Annei”, în care era relatată povestea Annei Balabina, o femeie simplă, cu o inimă mare. Nu știu cum se va dezvolta viitorul meu ca dramaturg, însă mi-ar face o deosebită plăcere să scriu în continuare piese în care femeile să dețină rolul principal.

Konstantin Finn

Monumentul eroilor, de E. Vucetici, înălțat pe movila lui Mamai din Volgograd.

• Una dintre cele mai apreciate creații muzicale sovietice din ultima vreme este Simfonia a II-a de Alexei Nikolaev, tînăr compozitor moscovit. Simfonia a fost executată recent în primă audiție la un concert dirijat de Kirill Kondrașin, în sala mare a Conservatorului. Critica relevă laconismul și originalitatea acestei lucrări, a cărei muzică este plină de lumină și mișcare. Simfonia se cîntă fără pauze.

• La Moscova s-a deschis o interesantă expoziție a pictorilor scenografi sovietici. Expun schițe de decor realizate pentru spectacolele din ultimul timp pictori aparținînd atît generației vîrstnice, cît și reprezentanți ai tinerii generații. Sînt prezente aici schițele lui V. Dmitriev pentru „Furtuna” de Ostrovski, desenele încărcate de metafore ale lui Rindin la „Tînăra gardă” și „Hamlet”, schițele celebrei cortine pictate a lui Iuri Pimenov pentru opera „Paiațe” ș.a.

• Timp de trei luni și jumătate, Ansamblul de Stat de dansuri populare al U.R.S.S. condus de Igor Moiseev a dat 88 de spectacole în Italia, Belgia și Franța, la care au asistat circa 500.000 de spectatori. Întorși în patrie, artiștii sovietici au început repetițiile pentru un nou turneu, care va avea loc în America Latină.

• O delegație de cineaști sovietici, din care fac parte regizorul Serghei Iulkevici, vicepreședinte al Comitetului organizatoric al Ununii cineaștilor sovietici, regizorul G. B. Șciukin ș.a., a plecat în Elveția la invitația secției cinematografice din cadrul organizațiilor internaționale ale Palatului Națiunilor de la Geneva.

• Popularul cîntăreț sovietic Rașid Beibutov întreprinde un turneu în Iran. Ca răspuns la uriașul interes manifestat de publicul capitalei iraniene, Teheran, pentru arta cîntărețului sovietic, care a dat aici zece concerte cu săli arhipline, Beibutov a fost solicitat să-și prelungească turneul, dublînd numărul concertelor stabilite inițial.

B R E V I A R

MISA : Dar de ce e nevoie de toată discuția asta...
 acum ?
 NOVIKOV : Este puțin probabil că după operație, voi putea discuta cu tine pe îndelețe. O să-ți spun atunci un singur cuvânt — „acționează — și vei ști ce ai de făcut.”
 MISA : Și operația ? Poate că ar fi mai bine să n-o faci ?
 NOVIKOV : Se pare că trebuie. Nu te frământa. Totul va fi în ordine.
 MISA : Tata, de ce nu-mi vorbești deschis ? Ce-mi ascunzi ?
 NOVIKOV : Îți vorbesc deschis, așa cum poate vorbi un tata cu fiul său.
 MISA : Scrisoarea... înseamnă că tu... te îndolești... nu sperii...
 NOVIKOV : Prostii ! Sper... am chiar convingerea...
 MISA : Dacă-o fi, vei preda scrisoarea imediat.
 NOVIKOV : Asculta : de o femeie bună să te fii ! (arun-
 politicos. Și prima : Să ai încredere în oameni.
 NOVIKOV : (zimbând) Cu mine te-ai fasil să le
 și aplici ?
 MISA : (întorcându-și privirea în altă parte) De
 fapt procedezi cum vrei. Dar ea este aici. A
 venit.
 NOVIKOV : Cine l-a dat voie ?
 MISA : Nimeni ! Dar asta e. Plec și o trimit pe
 dinăsa. (iese).
 NOVIKOV : (gata să meargă după ea) Nu permit...
 Nu sînt barbierit ! totuși e în dezordine ! nu

7

Ceva despre „Salonul” și autorul lui

S. Alioșin, autorul piesei „SALONUL” (din care publicăm un fragment) ocupă un loc de frunte în dramaturgia sovietică.

Piese sale se bucură de o mare popularitate și sînt prețuite pentru capacitatea autorului de a dez-bate artistic probleme ale moralei comuniste. Teatre cunoscute prin exigența cu care operează la alcătuirea repertoriului lor, au dat viață scenică multora din lucrările sale. Astfel, piesa lui S. Alioșin „Directorul” este montată în 1956 la Teatrul „Maia-kovski”, iar „Singură” în același an, la Teatrul „Vah-tangov” — ambele din Moscova. „Totul rămîne oam-enilor” se prezintă în 1959 la Teatrul Academic de Artă din Moscova și în 1960 la Teatrul Academic „Pușkin” din Leningrad, iar „Un punct de sprijin” e pusă în scenă în 1960 la Teatrul Academic de Artă din Moscova.

S. Alioșin a dat literaturii și cunoscutele piese cu caracter istoric „Gogol” (1952), „Omul din Strat-ford” (1957), „Don Juan” (1960).

Lucrările dramaturgului sovietic s-au bucurat de o caldă primire și dincolo de granițele patriei sale. Ele se reprezintă cu succes în Polonia, Bulgaria, Ce-

cînd ne-am văzut mă frământă... Xenia Iva-
 novna sună mereu... de cîteva ori pe zi. În-
 treabă de tine. Întreabă dacă poate veni să te
 vada. Ce zici ?
 NOVIKOV : Nu !
 MISA : De ce ?
 NOVIKOV : Notează — a cîncea povată : să nu fii
 curios. Nu-ți baga nasul unde nu-ți lierebe oala
 și lasă-mă să ascult croncănitul ciorilor (închide
 ochii).
 MISA : Totuși, ești nedrept. E un om bun. Și ea se
 interesează dacă mîininc bine. Vrea să mă ajute.
 Și vocea ei e dulce, caldă.
 NOVIKOV : Cîrrr ! Mă tulbură.
 MISA : Cum vrei... Dar, după părerea mea, ești ne-
 drept.
 NOVIKOV : Cum sună a cîncea povată ?
 NOVIKOV : Dar a patra cum sună ?
 MISA : Care-i aia ?
 NOVIKOV : Asculta : de o femeie bună să te fii ! (arun-
 cînd o privire pe însemnări). Și a doua : Să fii
 politicos. Și prima : Să ai încredere în oameni.
 NOVIKOV : (zimbând) Cu mine te-ai fasil să le
 și aplici ?
 MISA : (întorcându-și privirea în altă parte) De
 fapt procedezi cum vrei. Dar ea este aici. A
 venit.
 NOVIKOV : Cine l-a dat voie ?
 MISA : Nimeni ! Dar asta e. Plec și o trimit pe
 dinăsa. (iese).
 NOVIKOV : (gata să meargă după ea) Nu permit...
 Nu sînt barbierit ! totuși e în dezordine ! nu

10

15

pede, dar mie da. Vorbind despre femeile tine-
 re, ai făcut portretul meu. De acord ! Tot ce ai
 spus este adevărat. Mi-ai plăcut pentru moti-
 vele pe care le-ai arătat. Important este, însă,
 că mi-ai plăcut. Din momentul în care m-am
 îndrăgostit de tine, din clipa în care am început
 să te iubesc, nimic nu mai contează. Asta-i cu
 totul altceva. Eu nu văd nici zbîrciturile tale și
 nici părul tău cărunț. Mie mi-e tot una dacă
 îndrugi verzi și uscate sau dacă nu scoți nici
 o vorbă. Mie mi-e tot una dacă ai să mă porți
 pe brațe uscățive și dacă abia o să te poți ține
 pe picioare. Eu turbez de furie că aici te îngri-
 jesc oamenii străini și nu eu, că nu pot să te
 ajut cu nimic. Pentru mine — un singur lucru
 este important : ca tu să trăiești și să fim îm-
 preună. Și — pentru numele lui Dumnezeu — te
 implor să nu-mi porți de grijă pentru ce-o să
 se întimple cu mine, dacă tu rămii în viață.
 Vreau să rămîn alături de tine, de un bătrîn
 fără minte. Să-ți întreb bine în cap : dacă tu
 nu-mi dai voie să te văd, am să mă postez la
 poarta spitalului și am să stau pînă plecăm îm-
 preună. Și dacă cumva îndoiala că te voi pă-
 răsi...

NOVIKOV : Nu îndoiala, ci certitudinea !

XENIA IVANOVNA : Bine ! Mă mir numai că cu
 o asemenea intuiție poți să fii scriitor.

NOVIKOV : Iată, ai și descoperit că sînt un scriitor
 prost.

XENIA IVANOVNA : Ești un om de nimic... S-ar
 putea ca de aceea să fii cu adevărat convins că

NOVIKOV : Nu te mai iubesc.
 XENIA IVANOVNA : Mimi !
 NOVIKOV : Ce siguranță ai în tine !
 XENIA IVANOVNA : Eu simt că-i minciună.
 NOVIKOV : Sa ne lămurim. Așadar, tu ești a mea.
 XENIA IVANOVNA : Acum ai aflat ?
 NOVIKOV : Și pînă cînd ?
 XENIA IVANOVNA : Toată viața mea !

NOVIKOV : Mă tem că... ai nîmănu !
 XENIA IVANOVNA : Să nu îndrăznești să gîndi
 desți așa. Tu ești al meu și eu sint a ta. De
 unde ți-ai luat dreptul de a mă opti să viu la
 tine ? În afară de cazul în care nu mă mai iu-
 besti.

NOVIKOV : Nu !
 XENIA IVANOVNA : Ba da, înțelegi ! Repeta : ai
 cui ești ?

NOVIKOV : Mă tem că... ai nîmănu !
 XENIA IVANOVNA : Ești al meu ! Ai meu ! In-
 țelegi sau nu ?

NOVIKOV : Nu !
 XENIA IVANOVNA : Ba da, înțelegi ! Repeta : ai
 cui ești ?

NOVIKOV : Am să mor !
 XENIA IVANOVNA : N-ai să mori ! (o ia de mîini, o privește
 atent în ochi și-i sărută de cîteva ori mîinile)

NOVIKOV : Ce vorbe-s astea ?
 XENIA IVANOVNA : Dacă mai continui cu această
 atitudine față de mine, am să mor.

NOVIKOV : Dar ar trebui să înțelegi...
 XENIA IVANOVNA : Ești un om insuportabil. E o
 mîrșăvie faptul că nu mi-ai îngăduit să te văd.
 NOVIKOV : Dar ar trebui să înțelegi...

NOVIKOV : Mă mir și eu. Probabil, fiindcă aici
 n-am altă treabă. Zac tot timpul și gîndurile
 îmi mișună prin cap : planuri, proiecte. Poate
 că nu au nici o noimă. Dar cine știe... Uneori,
 tocmai cele mai năstrușnice planuri capătă
 viață.

MISA : Cum adică ?
 NOVIKOV : Fîindcă ți-au pătruns în sine. Și ast-
 fel, omul ajunge să înfăptuiască ceva neaștep-
 tat. Nu ți s-a împlinit să vrei să faci ceva
 deosebit ? Să te întreci pe tine însuși ? Așa se
 naște eroismul !
 MISA : Pentru a se numi „eroism”, este necesar ca
 celalți oameni „spectatori”, să ajungă la a-
 ceastă constatare.

NOVIKOV : Este ceva foarte firesc. Omul este o
 ființă socială. Pînă și cel mai înversunat egoist,
 pentru care nimeni nu contează, are nevoie de
 oameni obișnuiți, ca să se deosebească de ei.
 Vrînd-nevrînd, omul face totul pentru ceilalți.
 oament. Unul o face conștient, altul nu și-o mîr-
 tursește nici lui însuși. Acum la scrisoarea asta
 și pune-o bine.

MISA : (cînd) „Către Comitetul de partid”, Stras-
 nic sigilată.

NOVIKOV : Cred și eu ! Sint secrete de partid. Tu
 ești încă comsomolist și nu se poate să-i cunoști
 conținutul. Și acum notează : plicul să fie pre-
 dat după operație. Lîmpede ?

11

14

NOVIKOV : Sigur că da !
 XENIA IVANOVNA : Ce tact ! Ce diplomație ! Este
 limpede că numai la un om în vîrstă le poți
 înțeli. Un tînăr e departe de așa ceva. „Ne-am
 lămurit” ! Adică, ajunge că ai spus tu ce aveai
 de spus. Ce gîndesc eu — asta n-are importan-
 ță. Nu-i așa ? Tu ești un om serios, format ! Ce
 pot însemna pentru tine ideile mele necoapte ?
 Eu... eu sint o femeie tînără. Rolul meu e să am
 obraji netezi, să vorbesc prostii, să mă mișc
 cu grație, să mă simt măgulită cînd unul ca
 tine îmi acordă atenție. Rolul meu este să-ți
 plac ție, să fim împreună în zilele de sărbătora-
 re și apoi...

NOVIKOV : (încet) Înțelege-mă ! Sint prea bătrîn
 ca abla de acum încolo să începem viața îm-
 preună... Bătrîn și bolnav.

XENIA IVANOVNA : (agresivă) Nu ești numai bă-
 trîn și bolnav, dar și prost și flecar. Asta ești !
 Ce ai vorbit și despre cine ai vorbit ? Ai tras
 cu tunul în muște. Îți închipui că tot ce ai în-
 dragat de la înălțimea vrstel tale e o nouitate
 pentru mine ! Mă crezi oare atît de proastă.
 încît să nu mă fi gîndit singură la toate astea ?
 NOVIKOV : Și atunci ?

XENIA IVANOVNA : Acum vorbesc eu. Asta în
 seamnă, după mine. „să ne lămurim” adică să
 vorbească amîndoi. (Că-ți plac puștancele — este
 lesne de înțeles. Dacă n-ar fi fost așa, te-aș fi
 disprețuit.

NOVIKOV : De ce ?
 XENIA IVANOVNA : Este ceva ce ție nu ți-e lim-

6

3

hoslovacia, Republica Democrată Germană, Un-
 garia ș.a.

Piesa „Salonul” care se joacă în prezent la Tea-
 trul Academic Mic din Moscova și la Teatrul dra-
 matic „M. Gorki” din Leningrad, este socotită de
 către Vl. Pimenov, redactorul șef al revistei „Teatr”
 drept una din cele mai izbutite piese sovietice din
 ultima vreme.

În această lucrare S. Alioșin continuă să se arate
 preocupat de a dezvălui aspecte ale fizionomiei mo-
 rale a oamenilor sovietici angajați în opera de
 construire a comunismului. Piesa este străbătută
 de optimism, de încredere în viață și în oameni.

Viața închinată construcției comuniste merită să
 fie trăită. Ea are un sens care-i conferă un conținut
 bogat, care te face s-o prețuiești, care-i dă vigoarea
 de a nu se lăsa răpusă de inevitabilele frămîntări
 ce sînt de biografia oricărui om.

Unul dintre purtătorii acestei idei este Novikov,
 personajul care ocupă locul central în fragmentul
 pe care-l reproducem.

Scritorul Novikov este internat în spital. Discu-
 șiile pe care le poartă cu fiul său și cu Xenia Iva-
 novna care-l iubește și pe care o iubește, au loc în
 preajma unui moment important din viața sa. Ur-
 mează să se supună unei complicate operații de inimă,
 în legătură cu care medicii nu-i pot oferi ga-
 ranția deplină a reușitei. El nu se lasă răpus de
 panică, fiindcă nu boala îl preocupă în primul rînd.
 Boala nu reușește — și acesta este lucrul cel mai
 important — să întrerupă șirul gîndurilor îndreptate
 spre viitor. Novikov continuă să scrie, să se îngri-

(Apare Mişa, fiul lui Novikov, un tânăr de 18 ani)

MISA : Bună ziua ! Cum îi merge tatel, tovarăşe doctor ?

INTERNUUL : Scrie meren ! (Iese).

MISA : Ce tot scrii ?

NOVIKOV : Ia loc !

MISA : Lasă, stau bine !

NOVIKOV : Aşează-te, îţi spun ! Ia o hirtie şi scrie !

Am pentru tine un vagon de sarcini.

Tabloul 3

ACTUL II

Piesă în 3 acte

Salaoul

S. ALIOŞIN

4

jească de fiul său, să-şi lămurească o problemă de viaţă particulară : se cuvine ca la cei 50 de ani ai săi să întemeieze un nou cămin cu o femeie cu 20 de ani mai tânără ca el ?

Novikov ca şi alţi oameni sovietici internaţi în spital îşi păstrează pe deplin încrederea în viaţă, în muncă, în satisfacţiile pe care le oferă participarea necondiţionată la rezolvarea problemelor ridicate de transformările pe care le aduce comunismul. O va face cu şi mai multă vigoare după ce, însănătoşindu-se, îşi va consacra toate forţele luptei pentru dezvoltarea conştiinţei comuniste a cititorilor săi.

NOVIKOV : (zimbînd) Îţi mulţumesc. E mai frumos aşa decît dacă ai fi spus toată viaţa mea.

XENIA IVANOVNA : E acelaşi lucru.

NOVIKOV : Nu-l chiar aşa ! Ştii tu cam care poate fi deznodămîntul operaţiei la care mă duc ?

XENIA IVANOVNA : Acelaşi ca al vieţii mele.

NOVIKOV : Numai că termenele nu sînt aceleaşi. Şi asta nu-l în dezavantajul tău. Pentru tine, ar fi mai rău dacă eu aş trăi.

XENIA IVANOVNA : Ai înnebunit ?

NOVIKOV : Sînt pe cale : o femeie sanatoasă şi tinăra cu un barbat care nu mai e tînăr şi care are şi o inimă bolnavă.

XENIA IVANOVNA : Cu cîtă eleganţă te exprimi vorbind despre tine : „care nu mai e tînăr”, Spune-o pe şleau : „o ruină”.

NOVIKOV : O ruina poate să dăinuie secole şi nu este obligat s-o iubeşti. Dacă rămîn în viaţă, tot mă vei parasi — mai devreme sau mai tîrziu. Şi dacă nu formal — măcar sufleteşte ! Nu vreau să-ţi fiu o povară, aşa că e mai bine să terminăm acum. Şi în orice caz, n-ar fi trebuit să mă apropii de tine. Stăbilitune de barbat. Dar ce să fac, dacă-mi plac aşa mult femeile tinere: obrăzii lor netezi, tînuta lor, mişcările lor ! Mi place să ascult cum vorbesc. Nu ce, cum vorbesc. Pentru că, de obicei, spun prostii. Constat cu satisfacţie că uneori le plac niţeluş şi eu. Ştiu şi de ce ! Le măguleşte faptul că le acordă atenţie un barbat matur, serios, care găseşte răspuns la orice întrebare, care a acumulat experienţă,

12

13

care-şi poate permite să fie şi îndatoritor şi-nu. Şi pentru toate astea îţi iartă şi zbîrciturile, şi părul cărunt, şi incapacitatea de a juca volei.

Le place că-mi sînt dragi şi că ştiu să le-o arăt. Eu mă pricep să le privesc, să le ascult pâlăvrăgeala şi — fără să le jignesc — să le fac să-şi dea seama că nu ştiu să fie cochete.

Le place că în relaţiile cu mine nu trebuie să dea nici o socoteală, lucru pe care trebuie să-l facă cu cei de o vîrstă cu ele. Toate astea le fac să se simtă bine şi atunci li se pare că mă iubesc. Totul merge perfect pînă ajungi la viaţa de zi cu zi. Cît timp totul se reduce la înfilniri — Dumnezeu ştie pe unde — cît timp totul e trecător, treacă-meargă... Dar viaţa cu socoteală, cu grijile căsniciei şi mai ales cu un soţ care nu mai e nici tînăr, nici măcar sănătos... asta e cu totul altceva.

Le place că li se acordă importanţă ; cresc în proprii lor ochi. Dar asta merge în zilele de sărbătoare, nu în toate celelalte, obișnuite. Lucrul asta ele nu-l înţeleg şi nici eu — spre ruşinea mea — nu l-am înţeles decît tîrziu. Şi asta, fiindcă m-am străduit să nu înţeleg. E dureros să constăţi că eşi bun pentru o femeie ca tine numai... în zilele de sărbătoare. Pentru cele obișnuite ai nevoie — ca şi de pîine — de un tînăr sănătos, voinic, cu braţele vînjoase, ca de piatră, cu care să te ridice uşor şi să te poarte. Eu — nu mai sînt în stare de aşa ceva.

Asta-î tot !

XENIA IVANOVNA : Inseamnă că ne-am lămurit, da ?

NOVIKOV : Poate că-i mai bine dacă plingii. O să-ți fie mai ușor... Hai, plingi bătăle!

MISA : (stringându-și pumnii). N-am să pling. Nu te necaj, tata. Totul o să fie bine.

NOVIKOV : Păi eu tot așa spun. Ai mai slabit în lipsa mea. Unde măninci?

MISA : Mă descurc eu.

NOVIKOV : Dar cine știe cum! Bănulesc eu. Cu învătătura cum merge? Tot așa? Simt eu că nu prea e în regulă!

MISA : Dar cum ar fi în regulă?

NOVIKOV : Notează mai departe : să-ți amintești de următoarele povești. Notează-le întocmai.

MISA : Glumești sau vorbești serios?

NOVIKOV : Ești gata?

MISA : Da... simt.

NOVIKOV : Prima : să ai încredere în oameni!

MISA : În toți?

NOVIKOV : În oricare om, atita vreme cît nu te-a înșelat, dar epoi... să nu mai existe pentru tine.

MISA : Păi cum vine asta : să aștepti ca înții să te înșele?

NOVIKOV : De ce să aștepti? Cînd vezi că e gata s-o facă, nu mai aștepta. Dar indivizii necinstiți credere în oameni. n-o scoți la capăt. Așa e, și-aș putea da exemple.

MISA : (cu îndoielă). Știu eu?

NOVIKOV : Ești încă tînar ; crede-mă pe cuvînt.

MISA : Sî?

NOVIKOV : A doua povată : să îți politicios.

MISA : Cu oricine?

6

16

am să te părăsesc. Dar te înșeli amarnic. O să aștept pînă-ți dă drumul de aici și o să-ți torn o droaie de copii.

NOVIKOV : Și cine o să-i crească? Nu-ți închipui, cumva, că eu?

XENIA IVANOVNA : Se înțelege că nu. Unde s-a mai pomenit ca un bărbat să se priceapă la educarea fie și a unui singur copil? Să scrie despre asta — da... cît rabdă hîrtia. Eu va trebui să-i cresc ; o voi face și pentru tine. Tu ești crucea mea și sînt gata s-o port fără murmur, fiindcă — și asta să-ți între bine în capul tău cărunț — în toată lumea asta și chiar în Cosmos — întreabă-i pe cosmonauți și o să îți-o confirme — nu există decît o singură femeie care te-ar putea suporta, și aceea sînt eu. Și de ce? Fiindcă te iubesc. Și mai slăbește-mă cu problemele tale de conștiință... Te pufnește risul... De ce rizi?

NOVIKOV : (rîzînd) Fiindcă nici tu nu poți desluși de la înălțimea tinereții tale, tot ceea ce bătrînețea mea vede limpede.

XENIA IVANOVNA : Nu umbla cu șoalda. Spune : de ce rizi?

NOVIKOV : (fericit) Fiindcă... of... se pare că eu nu mai ajung să mă operez.

XENIA IVANOVNA : Sigur... ca toți bărbații ești laș... și-e frică de iubire (și pune delicat capul pe pieptul lui) Ai să trăiești... și o să fim oamenii cei mai fericiți din lume.

Cortina

Traducere de Tudor Steriade

BIBLIOTECA

Veac nou

26

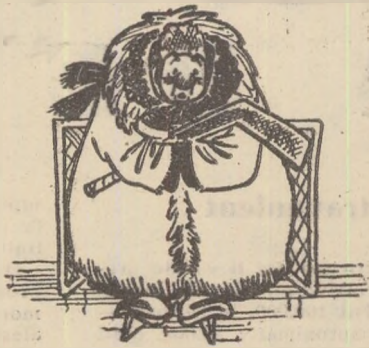
SALONUL
PIESĂ ÎN 3 ACTE
DE S. ALIOȘIN

8

UMOR • UMOR

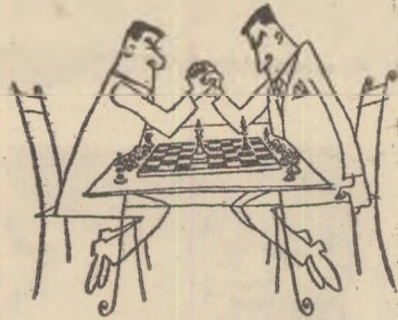
— Scuză-mă, colega, dar peștele ăsta l-am prins eu mai întâi... uite, în copca de colo...
Desen de V. Sirov

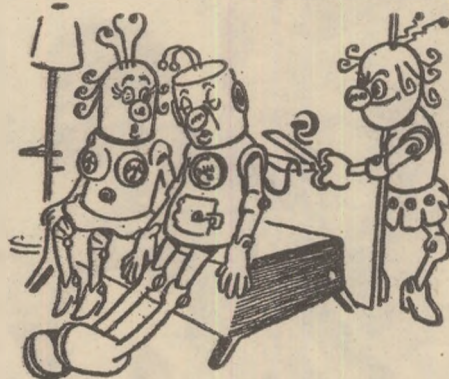
Gerl
Desen de B. Bosart

Creștere simțitoare
Desen de M. Vaisbord

Fără cuvinte.
Desen de B. Ciuprișchin

Gelozie
Desen de B. Bosart

cadouri

PLĂCUTE • UTILE • IEFTINE

SERVICII DE MASĂ,
LICHIOR, CAFEA,
E.T.C.

VASE DE FLORI ȘI
BIBELOURI
produse de
COMPLEXUL INDUSTRIAL DE
FAIANȚA ȘI STICLA
SIGHIȘOARA

**STOFE
de CALITATE**

I.I.S. LIBERTATEA

BOGAT ȘI VARIAT SORTIMENT
DE DESENE ȘI CULORI

SIBIU

Fabrica de articole din tablă

Codlea — Brașov, telefon 146

Vinde din stoc disponibil :

- Tablă zincată 1x 700x750 m/m
- Curele din piele dim. 20,60,70 și 80 m/m
- Geam șlefuit pentru noptiere dim. 5x345x37,5 m/m
- Bureți din sîrmă 300 m/m
- Garnituri din piele „Nutring” de 120x96, 265x205, 290x250 m/m
- Plăcuțe Vidia sub 3 gr. buc.
- Perii circulare de 300 m/m

Balanțe și bascule de la 1 kg la 200 tone,
etalon-tehnice, semiautomate și automate,
romane și bascule vehicule, rutiere execută

Uzina „BALANȚA” Sibiu

Calea Gusteritei nr. 21-23,
Telefon 6200, Serv. Vinzări 1035

Livrează orice cîntar

Întreprinderile se vor adresa cu comenzi direct la Uzina „Balanța” Sibiu. Pentru poduri bascule de 10, 15 și 20 tone și bascule romane sau alte cîntare, gospodăriile de stat și gospodăriile agricole colective se vor adresa cu comenzi prin Întreprinderile de aprovizionare ale Consiliului Superior al Agriculturii.

COMITETUL DE STAT PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ
UNIUNEA CENTRALĂ A COOPERATIVELOR DE CONSUM
ORGANIZAZĂ

LUNA CĂRTII

VICTORIA
SOCIALISMULUI
IN AGRICULTURĂ

LA SATE
1 FEBRUARIE - 1 MARTIE 1963

O C N A D E A U R

O femeie-miner? Nu, un vagonet viu

Ca toți băieții, în copilărie am visat și eu să văd Transvaalul. Cu timpul, însă, această dorință s-a stins. În Africa de sud au venit la putere fasciștii. Republica sud-africană și Africa de sud-vest, ocupată de trupele lui Verwoerd sînt interzise nu numai oamenilor sovietici, ci și fruntașilor vieții publice, scriitorilor, ziariștilor și cineaștilor progresiști din țările capitaliste. Chiar dacă la Capetown acostează citeodată o navă sovietică, marinarii noștri nu li se îngăduie să părăsească cheiul sau să iasă din raza centrului orașului „pentru albi”. E adevărat că unii marinari sovietici au făcut excursii la Capul Bunei Speranțe. Dar Capetown și Capul Bunei Speranțe nu înseamnă deloc Republica sud-africană. Capetown este un oraș portuar obișnuit, iar capul... Ce reprezintă el de fapt? Pietre, stînci, un far și o linie imaginată a contopirii Atlanticului cu Oceanul Indian.

Și iată că s-a întîmplat ceva de necrezut: am izbutit să văd locuri interzise și asta datorită faptului că nava noastră a fost invitată să acosteze la Walfish-Bay, principalul port al Africii de sud-vest. Ne invitase o firmă engleză locală, pentru a stabili cu noi relații comerciale, așa că am putut călători prin țară.

Aici vreau să fac o mențiune: în Transvaal tot n-am fost. Am amintit de el pentru că este un simbol al Africii de sud. Cînd africanii cîntă Transvaalul, ei se referă și la minele de aur de la Johannesburg, și la zăcămintele diamantifere din Kimberley, și la preriile de la vest de East-London, și la nisipurile pustiuului Namib — într-un cuvînt, la tot sudul Africii, celebru prin bogățiile lui fabuloase, prin masacre sîngeroase și prin sclavia legalizată pînă în zilele noastre.

— „Numai pentru europeni” (adică numai pentru albi): în gări...

Sclavul contravenient

Pe străzile orașelor sud-africane pot fi văzute grăpuri numeroase de șomeri. Potrivit ziarelor, la Johannesburg numărul lor a depășit 100.000, la Durban — 30.000 iar la Windhoek — aproximativ 10.000. Nu-i de mirare, e doar o țară capitalistă. Un lucru, însă, nu poți înțelege: de ce se „importă” mineri cînd în țară există atîția șomeri totali? Iată care este explicația: guvernele fasciste ale lui Salazar, Welensky și Verwoerd au încheiat un acord care prevede ca Angola și Mozambicul să livreze anual Republicii sud-africane 160.000 de muncitori pentru mine, iar Rhodezia și, în special, Nyassaland-ul — 170.000.

Principala masă de muncitori străini este adusă cu forța și vîndută minelor din Republica sud-africană, de obicei pe un termen între șase luni și trei ani, în funcție de înțelegerea dintre vinzători și cumpărători.

La Walfish-Bay am întîlnit un sud-african care, aflînd că sînt din Uniunea Sovietică, a intrat în vorbă cu mine. Am început să discutăm despre muncitorii „de import” și despre șomeri. El mi-a spus cu un zîmbet sarcastic:

— Văd că nu v-ați însușit încă termenii noștri. La noi șomerilor li se spune muncitori potențiali. 87 la sută din cele mai bune pămînturi ale Africii de sud aparțin albilor. În mîinile lor se află aproape toată producția agricolă și întreaga industrie. Africanii își cău seama de situație și sînt gata să lupte, dar sînt izolați, n-au o avangardă, o clasă muncitoare puternică. Care-i starea de lucruri în industrie? Negrul pîestează o muncă de sclav. Dacă i s-ar da posibilitate să se califice, ar cere sporirea salariului, ceea ce nu convine patronilor... Africanul locuiește în rezervații. N-are cu ce-și hrăni familia, nici cu ce plăti impozitele. Este nevoit să caute de lucru departe de casă, de cele mai multe ori la sute de kilometri distanță. La cea mai mică abatere este dat afară. Sindicalul nu-l apără pentru că negrul este în afara legii. Dacă nu i se găsește nici o vină, după trei ani tot este dat afară pentru că legea interzice să muncești mai mult de trei ani în aceeași întreprindere. După cum este interzis să rămîi fără lucru mai mult de două săptămîni. Concediatul este socotit un contravenient potențial la legea cu privire la prestația în muncă. Poliția îl amendează, dar întrucît n-are cu ce plăti este trimis la muncă forțată la ferme. După ce și-a ispășit pedeapsa, dacă scapă cu viață, bineînțeles, pornește din nou în căutare de lucru. Și iarăși o ia de la capăt. În felul acesta, ani de-a rîndul nu-și vede familia, umbă rupt și flămînd.

În minele aurifere

Doream foarte mult să vizitez faimoasele mine aurifere din Africa de sud. Sînt atît de vestite încît mă așteptam la ceva cu totul neobișnuit sau cel puțin la un nivel de mecanizare acceptabil. Realitatea este, însă, cu totul alta. Dacă nu ținem seamă de explozive, absolut toate lucrările se efectuează cu tirnă-

...în parcuri...

copul și lopata, iar vagonetele sînt inlocuite de femei. De mii de femei, care merg în șiruri lungi de la mina aflată într-o vilcea pînă la fabrica de înobilare de pe o colină abruptă. Negresele cară minereul aurifer în ligheane, de felul celor în care la noi se spală rufe. Pe cap poartă aceste ligheane, iar în spate își duc copiii.

Mina se află în pustiu. Jur-impresur nu vezi decît nisip și piatră. La șaptezeci de metri de mină sînt bărcile muncitorilor „de import”, îngrădite cu un zid înalt de cărămidă. Pereții bărcilor sînt făcuți din ardezie sau din tablă. La poartă, lingă o gheretă din placaj, stau doi polițiști voinici. Ne verifică îndelung actele, examinînd exact o jumătate de oră permisul pentru vizitarea minei și a căminului. În sfîrșit, unul dintre ei, ceva mai în vîrstă, dă din mîna și spune: Intrați!

Ni s-a îngăduit să vizităm o singură baracă. Poate că cea mai bună dintre ele. Că într-un vagon de tren, erau înșiruite, pe mai multe rînduri, niște lavițe

suprapuse. În încăpere era o duhoare care te amețea. Pe o suprafață de aproximativ 120—130 de metri pătrați locuiau trei sute de oameni.

Din baracă se vede cîmîturul, cu multe morminte proaspete. Aici au loc zilnic înmormîntări. Oamenii mor din cauza epidemiilor, a muncii istovitoare și mai ales a accidentelor. Nu trece o zi fără ca în mină să nu se prăbușească o galerie. Nu există nici un fel de securitate a muncii sau asistență medicală. În mină se lucrează 14 ore pe zi.

Aceștia sînt sclavii secolului XX.

Fîrul de pai putred al lui Verwoerd

În Africa de sud există trei milioane de coloniaști. Ei au inventat pentru africani mai întîi apartheidul (segregația rasială) și rezervațiile, apoi „avila albă” (zona de așezări ale europenilor din nordul republicii), iar acum bantustanurile. Acestea din urmă au fost elaborate acum cîțiva ani la Pretoria — capitala țării — de o comisie guvernamentală special creată pentru întocmirea unui proiect al imperiului sud-african. Comisia a fost condusă chiar de Hendryk Verwoerd, primul ministru, și de doctorul Eiselen, mina lui dreaptă în problemele populației africane. Elaborarea tratatelor privind „imperiu” și a celor opt „constituții” absolut identice a fost încheiată încă acum doi ani. Dar în perioada aceea, în republică aveau loc mișcări populare, în rezervații izbucniseră răscoale, iar în orașe ciocniri armate. Așa că proiectul injghebării unui „imperiu” a trebuit să fie aminat.

În 1962, Verwoerd a dat publicității un nou plan

...pînă și pe băncile de pe stradă.

care a căpătat caracter de lege. Republica a fost împărțită în „metropolă” și opt „state autonome sub-tutelă”, așa-numite bantustane. Rasiștii albi au fost cuprinși de furie: cum să li se acorde negrilor autonomie? Dar doctorul Eiselen s-a grăbit să dea explicații: „Limita superioară a autonomiei în problemele administrative, pe care parlamentul are de gînd s-o acorde acestor „state autonome”, nu va ajunge niciodată pînă la transmiterea reală către africani a suveranității deținute de tutorii europeni”.

Rasiștii s-au liniștit, dar ca răspuns la articolul lui Eiselen au izbucnit revolte în rîndul africanilor. Poliția i-a ucis în masă. Cei care cereau abrogarea noii legi au fost striviți de șenilele tancurilor și atacați cu gaze lacrimogene. Mii de africani au fost aruncați în închisoare, iar 68 au fost spînzurați.

Republica sud-africană are o suprafață de 1.223.000 de kilometri pătrați. Pentru cele opt bantustanuri, în care sînt înghesuiți zece milioane de africani, se rezervă mai puțin de 13 la sută din teritoriul țării, ceea ce reprezintă de fapt 260 de zone, de care europenii n-au nevoie și care sînt presărate ici-colo prin „metropolă”. Fiecare bantustan este format dintr-un grup de astfel de insule. Nici un „stat autonom” nu este un tot unitar. Între o insuliță și alta sînt uneori sute de kilometri distanță.

Pămîntul bantustanurilor este neroditor, mîncat de eroziuni. Aici nu există șosele, instalații de apă, porturi, orașe, industrie, resurse minerale și energetice. Și nu există nici o posibilitate de a găsi de lucru.

Bantustanurile sînt o ficțiune, o minciună sfruntată. Rasiștii nu cred în trănicia propriilor lor „stăvile albe”. Dacă „stăvilele” se vor năru — și se vor năru neapărat — pentru colonialiștii din Africa de sud aceasta va însemna o catastrofă mult mai mare decît cea pe care au trăit-o olandezii în Irianul de vest. Tocmai pentru a o preîntîmpina, Verwoerd a inventat „statele autonome”.

Se spune că cel ce se înecă se agață și de un pai.

A. Ivancenko